

VIGRED

DEKLIŠKI LIST

Pomen univerze v Ljubljani

za Slovence in državo SHS.

(Nadaljevanje.)

Tehniška fakulteta.

V naši državi je mnogo tehniških vrzeli: pomanjkanje cest, železnic, vodovodov; vodna pota niso regulirana, vodne sile in zakladi rud niso izrabljeni; država mora uvažati večino izdelkov strojne in kemijske industrije in doma zaposlovati številne inozemske inženjerje. Zato potrebuje tehniške fakultete, ako v industrijskem pogledu noče ostati kolonija; o nadprodukciji inženjerjev ne more torej biti govora.

Tehniške fakultete se morajo razviti tam, kjer najdejo ugodne razmere. Take so v Ljubljani. Visoko razvite srednje šole dajo tu tehniški fakulteti temeljito in resno pripravljeno dijaštvo. Pri Slovencih se od nekdaj opaža specifična nadarjenost za tehnični študij. Slovenski dijaki so se odlikovali po vestnosti in talentu že takrat, ko so se šolali na tujih tehnikah. Slovenija je že toliko industrijalizirana, da prihajajo sem slušatelji drugih tehniških fakultet študirat industrijske naprave. Tehnični razvoj bo neizbežno, kakor povsod, tudi pri nas šel svojo historično pot, to je od zapada proti iztoku: torej preko Slovenije.

Slovenski dijaki ne bi mogli, ker so revnega stanu, študirati drugod. Z ukinitvijo tehniških fakultete v Ljubljani bi bile te vrline izgubljene za državo; s tem pa tudi visoko razvitemu delu države ustavljen nadaljnji razvoj industrije in umetnostnega stavbarstva.

Slovenski lokalni činitelji, predvsem industrijalni krogi, so morali takoj po prevratu osnovatičasne tehniške tečaje, da so sloven-

skim dijakom že pred ustanovitvijo univerze omogočili nadaljevati tehnični študij; potem so zgradili tehniški fakulteti lastno poslopje in s tem dokazali, da čutijo potrebo te fakultete.

Ljubljansko tehniško fakulteto posečajo dijaki iz vseh pokrajin, tukaj se med seboj seznanijo v prid njih državljankega čuta; država in industrija absorbirata takoj njene absolvente.

Od absolventov jih je 24 stopilo v državno službo, kjer priznana izborna delujejo, še več jih je v privatni industriji, nekateri se specializirajo v Parizu.

Iz tehniške fakultete je izšlo sedem knjig, med njimi na svetovnem trgu pomembni knjigi o kemiji skroba in o transformatorjih, dalje okrog 80 razprav, vsaj dve tretjini v inozemstvu, na kemičnem oddelku samem 48. Poleg literaričnega delovanja na znanstvenem in strokovnem polju so se člani fakultete še konstruktivno udeleževali z izvršitvijo važnih javnih naprav.

Fakulteta ustvarja z malimi izdatki državnoumetje: institute, kateri so navzlic težkim razmeram dospeli že do občudovanja vredne popolnosti, tako da lahko uspešno konkurirajo z vsemi paralelnimi v državi in z marsikaterimi v tujini. Inozemstvo, katero je že opetovano poklicalo zastopnike ljubljanske tehniške fakultete kot izvedence, jo pozna: Francozi radi iz nje izišlih razprav, Čehi radi njenega oddelka za arhitekturo. Ljubljanski institut za kemijo je sploh vodilen v kemiji skroba.

(Dalje prih.)

Tiskovni sklad.

Nadaljnji prispevki so došli:

Iva Kajfež, Kočevje	13.— Din
Ant. Čeferin, Železniki	15.— Din
Hilda Sušnik, Ljubljana	10.— Din
Milka Pospšil, Loški potok	10.— Din
Kati Slana, Ljubljana	20.— Din
Neža Lipovec, Gorje	10.— Din
Ana Jeraj, Vodice	15.— Din
Orliški krožek Sv. Jurij ob Ščavnici	100.— Din
Pavla Potočnik, Gorenja vas	5.— Din
Fr. Merhar, Kranjska gora	10.— Din
Orliški krožek Planina	52.— Din
Rozalija Tofand, Štore	5.— Din
	265.— Din

Zadnji izkaz 604.— Din

Skupaj 869.— Din

Vsem in vsakemu darovalcu iskreni Bog plačaj!

»Slovenska Orliška Zveza«, izdajateljica V.

Vseбина.

Skofove besede slovenskim Orlom in Orlicam	193
Obmejni Slovenec: Slovensko dekle	195
Franjo Neubauer: V višave	197
Lojzka H.: Pred mano	197
Francka Zupančič: Evangelij domovja	197
Miriam: Srečanje	199
Anton Bošte: Mladost	199
A. Lebar: Preko vseh ovir	199
Slavko Savinšek: O polnoči	202

H. Brey-Pavla M.: Jožef, zvesti, ben David	203
Anton Bošte: Od Luč do Solčave	206
Marjanka: Zalostne dekle	207
Slavko Savinšek: Jutranje pismo	207
Od srea do srea	209
Rožni dom	208
Vigrednica-gospodinja	210
Organizacija	216
Kako je drugo	216
Drobiž	216

VIGRED

DEKLIŠKI LIST

Leto VI — V Ljubljani, 1. septembra 1928 — Štev. 9

Škofove besede slovenskim Orlom in Orilcam.

(Na Stadionu 1. julija 1928 govoril prevzvišeni škof ljubljanski
dr. Anton Bonaventura Jeglič.)

Prav presrečno pozdravljam vse Orle in Orlice, one iz vseh slovenskih pokrajin, one, ki so iz sosedne Hrvaške in iz daljne Češkoslovaške k nam prihiteli. Pozdravljeni vsi in od Boga blagoslovljeni!

Kaj naj vam sporočim? Naj se po vašem trudu, premagovanju in zatajevanju med nami uresniči druga prošnja v Očenašu: »Pridi k nam Tvoje kraljestvo!« Naj se nam v časno in večno korist uresniči poročilo sv. očeta, ki želi, naj nad nami vlada Kristus Kralj, ki nas je s svojo sveto krovjo, na katero se spominjamo danes, odkupil, da smo Njegovi, Njegova lastnina.

Ali naj med nami in nad nami vlada satan, vladajo pogubne strasti? Poglejte jih sedem glavnih: napuh, lakomnost, nečistost, nevoščljivost, požrešnost, jeza, lenoba. Ali naj te vladajo v tvojem srcu, v tvoji družini, v tvojem narodu? Saj se ti vendar gnusijo že, ako jih imenuješ: jeza, požrešnost, nečistost. Proč z njimi, pomandrajmo jih!

Ampak v naših srcih, v naših družinah in v našem narodu naj vlada Bog Oče, ki nas je ustvaril, ki nam je podelil neumrjočo dušo, bister razum in čvrsto voljo, da spoznamo in premagujemo strasti, da spoznamo in s čvrsto voljo izpolnjujemo lepe, za nas častne in koristne čednosti.

Bog Oče naj vlada nad nami po svojem Sinu, ki je v svoji ljubezni vzel nase našo naravo, jo združil z božjo naravo v eno božjo osebo. Vzel je pa nase tudi vse naše dolgove, ki jih je s svojim grenkim trpljenjem in s svojo bridko smrtjo pravici božji plačal. Poglej njegovo prebodeno Srce s križem in s trnjevo krono! Vse to je trpel zate, da te pridobi v svoje kraljestvo. K njemu naj te potegne sveti strah pred pravico božjo in še bolj plamteča njegova ljubezen. Strah naj te odvrča in odvrne od gnusnih strasti, ljubezen pa naj te potegne na pot za Kraljem Kristusom, na pot premagovanja in zatajevanja, na pot lepih čednosti.

Bog Oče in Bog Sin naj pa kraljujeta v tvojem srcu, v tvoji družini, v tvojem narodu po sv. Duhu, ki te je po posvečujoči milosti preporodil v otroka božjega in te po dejanski milosti razsvetljuje, da čednostno življenje spoznaš, ogreva srce, da ga vzljubiš in krepí voljo, da stanovitno v njem napreduješ.

Bog Oče naj torej nad nami kraljuje, in sicer po svojem Sinu Jezusu Kristusu s pomočjo milosti sv. Duha. Ker se nam je Bog Oče razodel po Jezusu Kristusu in ker nam tudi sv. Duh prihaja po Jezusu Kristusu v namenu, da se Odrešenika Jezusa oklenemo, zato moremo vse namene izraziti v eni besedi: Nad nami naj vlada Jezus, On naj bo naš Kralj. Njemu se klanjamo kot svojemu najvišjemu Kralju!

Kaj naj storimo, da ravnamo po volji Jezusa Kralja? Kaj zahteva od svojih zvestih podložnikov? Naj naštejemo najbolj važne zapovedi Njegove:

1. Veruj, globoko in nedvomljivo veruj, kar je On razodel! Z vero upogneš pred Njim svoj razum. Pa kako Njemu ne bi verovali? Ali ni On Bog, čista resnica? In ali se ni to, kar On po svoji Cerkvi, ki je Njegovo kraljestvo na zemlji, uči, tekom stoletij pokazalo kot nepobitna resnica, dočim so se vsi nauki, ki se z njegovimi ne ujemajo, pokazali kot zmote, pa naj so jih učili še tako učenici moške? Verujmo torej! Naj živa vera prešinja vse naše mišljenje in življenje.

2. Moli vsak dan zjutraj in zvečer! Z molitvijo se pri-pogneš pred Bogom in priznaš svojo popolno odvisnost od Njega, priznaš ga svojim Kraljem. O kako krasen je mladenič, kako vzvišena deklica, ki zjutraj in zvečer poklekne, počasti Boga, ga prosi pomoči v hudih dušnih bojih in mu obljublja popolno zvestobo!

3. Posvečuj nedelje in zapovedane praznike! Pusti hlapčevska dela, lepše se obleci in pojdi v cerkev, kjer tvoj Kralj Jezus prebiva osebno in se na oltarju nebeškemu Očetu za te daruje, ter ti po duhovniku pridigarju oznanja svojo voljo! Kolika korist za te, za tvoje notranje prepričanje, za poglobitev vere, za pravo omiko srca. Od tod boš razumel, da v srcu zledeni oni, da zamrjo vsi vzvišeni ideali v onem, ki nedeljo in praznik oskrunja.

4. Prejemaj pogostokrat sv. Zakramente! Pri sveti pokori spoznaš svoje strasti, ki te hočejo obvladati in odvrniti od Kralja Jezusa, sramuješ se jih, v spovedi jih od sebe vržeš in po odvezi dobiš moč za slavno zmago nad njimi. Pri sv. obhajilu pa, po katerem se v ljubezni združiš s svojim Kraljem Jezusom, ti vzplamti sveta, čista, božja ljubezen, ki ti oplemeni srce in te navduši za sveto borbo zoper strasti. Ali te ta korist ne bo močno vlekla k mizi Gospodovi? k tvojemu Kralju, ki te tam čaka in ti odpira svoje kraljevsko srce?

5. Premaguj razbrzdanost, ki najbolj uničuje Jezusovo kraljestvo v tvoji duši! Ta strast se ti zbuja. Gorje, ako bi te premagala in sebi zaslužila! Ko mladenič in deklica telesno dozori, se pojavi medsebojno nagnjenje, ki je utemeljeno v človeški naravi. Ima pa namen, da se mladenič in deklica v svojem času zvežeta v sveti zakonski zvezi za medsebojno pomoč in dobro vzgojo otrok. Ko pride čas, da si moraš dobiti družico za ustvaritev nove družine, si moraš zbrati nevesto. Morda ti je eno ali drugo dekle že več časa pri srcu. Ko si jo končno izbereš, pojdi k njenim staršem in jim povej namero. Dogovoriš se s starši in z deklico za zvezo, za čas poroke in za vse potrebno. Svoje neveste ne boš omadeževal, ne sebi, ne nevesti ne boš pogazil deviške čistosti. Vajina ljubezen naj bo sveta, kakor ljubezen neveste in ženina tudi sv. pismo hvali. Kako vesel bo dan poroke! Kako srečen začetek življenja v sklenjenem zakonu!

Torej premagujte razbrzdanost! Sramežljivi bodite sami do svojega telesa, ki je po svetih zakramentih tempelj sv. Duha! Sramežljivi bodite med seboj! Ogibajte se zgodnjega znanja, ki bo gotovo grešno, ne hodite na plese, ki so pri nas napadno zelo nesramni, ne hodite k nevarnim sestankom, v katerih se z nogami pogazi sv. sramežljivost, ki je tooja največja

lepota. Orli, Orlice! zatrite nesramne plese, onemogočite razbrzdane sestanke, pa boste izredno zaslužni za družine in za ves narod slovenski, za kraljestvo Jezusovo na zemlji.

6. Živi trezno! Prav, ako si privoščiš čašo vina, pa greš o pravem času v društvo, ali domov k molitvi in počitku. Kaka grdoba je pijanec! O kako me v srce zaboli, ko mi drugod očitajo, kako nezmerni so naši slovenski fantje. Orli! Zatrite pijanstvo, skrbite za treznost, kakor zahteva čast vaša in čast vašega naroda! Pa boste dvignili ugled slovenskih mladeničev. Tako zahteva tudi Jezus, naš Kralj!

7. Bodi pokoren svojim staršem! Res, prav težko je, da odrasel fant, odraslo dekle premaga svojo voljo, da obvelja volja staršev. Toda to premagovanje radi Boga in radi ljubega miru je izredno lepo in častno in najboljša priprava za srečno in mirno življenje v svetem zakonu.

8. Ljubi sveto katoliško Cerkev, ki je vidno kraljestvo božje na zemlji! Ona ti po svojih duhovnikovih razlaga voljo božjo, ona te nagiba na vse dobro in plemenito, ona te odvrča od grdobij in podlosti, ona te posvečuje po svetih zakramentih, ona te vodi skozi težko življenje k srečni zadnji uri. Po sveti Cerkev ti govori Kristus Kralj!

Orli, Orlice! Ne pozabite teh, vam znanih navodil! Živite po njih, pa boste dika, čast vaših družin, vaših župnij, dika in slava vsega slovenskega ljudstva.

Da, Jezus naj nad vami vlada! Ne kličite zapeljani po strasteh in slabih zgledih, kakor so klicali Judje: nočemo, da bi Krist nad nami vladal! pa so potem kaznovani zgubili vse. Ampak kličite, kakor so klicali mladeniči v Mehiki, ko so jih gnali v smrt, kličite: Živel, Jezus Kralj! Da, Jezus Kralj naj zmaguje, naj kraljuje, naj zapoveduje!

O Marija, mati Jezusa Kralja in mati naša, prosi za nas v življenju, da bomo Jezusu Kralju ostali zvesti, prosi za nas v smrti, da bomo po srečni smrti vzeti v presrečno kraljestvo Jezusovo v nebesih. Amen.

Obmejni Slovenec:

Slovensko dekle.

(Konec.)

Ljubezni do lastnega naroda nas uči tudi IV. božja zapoved. Spoštuj očeta in mater. Spoštuj tudi jezik in narodnost, ki si ju prejel od očeta in matere.

Veliki ljudski katekizem, ki ga je izdal nemški katehet profesor Franc Spirago in je potrjen od cerkvene oblasti, razlaga pri IV. zapovedi tudi ljubezen do naroda. Tam pravi, da naj kristjan svoj narod bolj ljubi nego tujega, ker je ta ljubezen že v naravi človeški, krščanska vera je ne odстранjuje, marveč le lepša in neguje. Dalje pravi: »To ljubezen do naroda kažemo s tem, da svoj narod spoštujemo in z vsemi dovoljenimi sredstvi podpiramo in zagovarjamo. K obrambi svojega naroda smo posebno tedaj upravičeni, če se zatira naš jezik. Zato stori napako, kdor je napram svojemu narodu brezbrizen ali kdor celo zataji svojo pripadnost k njemu.«

Ljubiti svoj narod je torej krščanska dolžnost. Zato dober in dobro poučen katoličan ne bo nikoli zatajil svoje narodnosti, svoje pripadnosti k lastnemu narodu. Ne bo se izneveril svojemu materinemu jeziku. Ne bo ostal brezbrizen vočigled zatiranju pripadnikov lastnega naroda.

Podobno kot Spirago piše nemški kapucin dr. p. Erhard Schlund v knjižici »Katholizismus u. Vaterland«* in v mesečniku »Der Prediger u. Katechet«. V sled-

* München, Verlag Dr. Franz Pfeiffer. 1923.

njem piše v članku »Katholik und Vaterlandsliebe« o dolžnostih nemškega katoličana nasproti svoji domovini in svojemu narodu med drugim sledeče:

»Med dolžnosti ljubezni napram lastnemu narodu spada predvsem veselo priznanje k narodu. Veseliti se moramo, da smo Nemci in moramo radi biti Nemci, ker je božja volja, da smo izšli iz nemškega naroda. Kdor zataji svoj narod, ne greši samo proti 4., 5. in 8. božji zapovedi; on greši predvsem proti ljubezni do domovine. Ravno v današnjem času spada veselo priznavanje k lastnemu narodu med dolžnosti nemškega kristjana. Če stoji domovina na višku moči, če je narod ugleden med narodi sveta, potem ni nikaka umetnost in nobena žrtev priznati, da smo Nemci. Toda danes, ko je nemški narod zaničevan in onečaščen na celem svetu (pomni, da je bilo to pisano l. 1923), bi bila strahopetnost in nezvestoba, če bi zdaj ne hoteli več biti nemški. Zdaj moramo še prav posebno ohraniti zvestobo svojemu narodu.«

Torej zatajiti svoj narod, je greh proti 4., 5. in 8. božji zapovedi! Ohraniti svojemu narodu ljubezen in zvestobo, nam velewa Bog v 4., 5. in 8. zapovedi!

Sklep. »Ich bin ein deutsches Mädchen und hab' die Heimat lieb«, poje nemška pesem. In ti, slovensko dekle, boš-li ti manj veselo in pogumno priznavala, da si slovensko dekle, da ljubiš svojo domovino? Gotovo ne! Pogumno in veselo boš zapela:

Slovenka sem, tako je mati d'jala,
ko me je dete pestovala...

Gorko ti bo bilo srce za ves slovenski narod, za vse slovanske narode.

In to srce te bo priganjalo, da koristiš svojemu narodu; koristiš predvsem s tem, da si sama vzorno krščansko slovensko dekle, in če je volja božja, nekoč vzorna krščanska slovenska žena in mati.

Delati, vzorno vršiti svoje dolžnosti, živeti čednostno krščansko življenje, to je najodličnejše delo za narod. Kajti, kaj bi nam pomagala vsa narodova slava, če bi bil pa narod v svojem jedru gnil, če bi izginilo iz družin čednostno krščansko življenje? Če bi bil narod zapisan neizbežnemu poginu in propasti, okužen od strupenih naukov modernega uživanjaželjnega materijalizma? Kaj bi pomagala vsa narodova slava, če bi pa zvonili že pogrebni zvonovi narodu, ki se je vdal modernim paganskim načelom neomejenega uživanja in brezbožnega uničevanja še nerojenega življenja?

»Und hab' die Heimat lieb«. Za dom in rod čuteče srce te bo priganjalo tudi, slovensko dekle, da skušaš pomagati onim delom naroda, na katere strahovito pritiska tujčeva pest, katere hoče tujec sebi asimilirati in jih nam odtujiti, oropati.

Ves narod bi se moral vzdigniti in združiti, da brani svoje zatirane brate. Ves narod bi se moral organizirati v veliko narodno-obrambeno društvo. Kaj je to, če šteje »Jugoslovanska Matica« ali »Slovenska Straža« par tisoč udov? — 50.000, 100.000 udov bi moralo šteti naše narodno-obrambeno društvo! Vsaka Slovenka, vsak Slovenec bi moral smatrati za svojo sveto dolžnost, da je član narodno-obrambenega društva! Na noge v sveti boj za pravice zatiranih rojakov!

Ne gre v prvi vrsti za denar — in če bi dal vsak ud na leto samo po 1 dinar, 100.000 udov da na leto že 100.000 dinarjev! Gre v prvi vrsti za to, da se celokupen narod postavi za pravice zatiranih bratov! Da stopi na noge ves narod in s 100.000 glavo organizacijo izjavi jasno in krepko: »Svojih bratov in sester po krvi in jeziku si ne damo oropati! Naši so in mi vsi stojimo za njimi! Kje so pravice naših zatiranih bratov?!

In ti, slovensko dekle, ali ne boš stopila v prve vrste bojevnikov za pravice naših zatiranih bratov? Bojevnikov za moč in svobodo slovenskega naroda —?

V višave!

*V mlado prirodo,
v solnčni je dan
ptiček poletel
ves nemiran.*

*Bila nemirna
to je ljubáv,
nezadovoljna
zemskih nižav.*

*Vabil ga cvetni
dol je in grič,
sesti nikamor
hotel ni ptič.*

*Bilo srcé je,
ki hrepeneč
tukaj strpeti
moglo ni več.*

*Zemlje mu bilo
nizke ni mar,
góri pod nebni
gnal se je žar.*

*Kaj bi podal mu
zémeljski krog?!
Sam je ljubezni
lepe ubog.*

*Gori hiti si
sreče iskat,
kjer nad obokom
raj je bogat.*

Lojzka H.:

Pred mano . . .

*Pred mano delijo se pota neznana.
Tja v daljo njih segajo krila — —
Glej, cvetje odelo je majsko livado!*

*Kot ptica zletela v višave
je pesem moje mladosti — . . .
Na potu zazrla sem breme bridkosti . . .*

*Junaško zadela bom križ na ramena,
naj dviga me upanje v rasti cvetoči —
o, slutim skrivnosti v pesmi pojoči:
»O crux, ave, spes unica!«*

Francka Zupančič:

Evangelij domovja . . .

Je-li bil cesar Domicijan? Ne vem več natančno; ampak eden rimskih cesarjev je bil. Čul je, da bivajo še v Palestini krvni sorodniki Krista in ker so se mu zdeli nevarni, jih je dal privedi v Rim.

Dolgo je gledal skromnost judovskih mož in se slednjič nasmehnil: »Proč z vami! Idite kamor hočete! Ljudje s takimi rokami niso nevarni!« In cesar je zaničljivo pokazal na žuljave, izdelane roke ujetnikov, ozrši se z dopadanjem na lastne lepo negovane prste.

Toda vsekakor so nevarni. Ej nevarni! Zmožne so uničiti svetove in dozidati nove — te raskave, izdelane, žuljave roke. Ponosni Rimljan pač ni vedel, da je Kralj imel v Nazaretu delavnico in da je bil predhodnik evangelija blagoslavljaljočih rok, predhodnik onega čudečega se ljudstva in zopet evangelija krvi sipajočega sejalcia — evangelij na brunih, deskah, sekirah, evangelij prahu delavnice, iztesanega lesa, težkega diha, potu, utrujenih, žuljavih rok — in evan-

gelij čudesnoljubke, z najzvestejšo ljubavjo in skrbjo navdane božje Mamice. Evangeliju štirih strani neba je bil predhodnik evangelij štirih sten tesno-revnega domovja.

To v svetem pismu ni na dolgo opisano — v istini pa obsega in omejuje celokupno, lepo dobo: 30 let. In če nam je povedano v par stavkih, je to zategadelj, ker je doba tekla in potekala tako jasno in preprosto, kakor skaklja žuboreč potoček po livadi. Kajti Jezus ni imel nikake umetne delavnice, kjer bi se kopičila ljudska radovednost in izzivala pozornost. Neznatno rokodelstvo nazareške delavnice se je opravljalo le za uboge, ki so rabili preprostih izdelkov. Bogatini pa so imeli sužnje, ki so jim lahko naprtili vsako delo. Odjemalci ubogega nazareškega tesarja so prihajali iz ozkih ulic in nizkih hišic, ki jih je napravil in popravil sv. tesar Jožef. Njih otroci so spančkali v posteljah in njih mrtvi so počivali v krstah, katerih leseni deli so bili često v ročicah malega Jezusa. A odjemalci, uborni naročniki, ki se jim je pred izdatkom tudi petkrat zabrnila v roki rimska sesterca, niso vedeli, da se njih stanovanja polnijo z zakladi, pred katerimi bi mi poklekavali, če bi imeli le drobec samo.

»Jaz sem pot,« pravi naš Gospod. Nikaka široka cesta, ki veže mesta in po njej drče avtomobili, pa tudi nikaka steza v tujino, v pustinja ali gorovje je bil tedaj Kriste. Bil je pot, ki vodi iz lastnega domovja k sosednim hišam, tudi okrog lastne bajtice, skozi vrtiček, črez prag in stopnišče, gorindol in k — materi; skratka, pot, na kateri niti otroci nimajo bojazni.

In On ne misli na nič drugega kot na dobro delo ter kako bi razveselil svojo ljubo mater. In po Jožefovi smrti je bil On nje reditelj, nje prehranitelj, do ure, ko je moral iti.

Kako dolgo odlaša ta ura! Čudno! Toliko mladih, ognjapolnih oči plaka v nepremagljivem in rastočem hrepenenju po tujini, po delu in obetajoči se sreči prihodnosti, ki je večša in je ni. Kot bežeči oblaki so, hite čez hribe in doline, daleč proč v tujino, ne meneč se za zapuščeno, ostavljeno domovje.

In ostavljeno domovje je morda tvoja mati, utrujena po dolgem življenja dolgem delovanju, hrepeneča po nežni otroški roki, hrepeneča po tvojem evangeliju o domovju.

»Toda, me ni li pustila učiti moja mati nekaj koristnega, da bom vršila enkrat svoje delo v življenju? In, ali me ne vleče z vso silo na njivo mojega dela? Čemu se učiti potem oranja in brananja, če je treba ostati za pečjo?«

Glej! Na Jezusa je čakalo vse vesoljstvo z obupajočim hrepenenjem, sto in tisočletja. Njegovo življenje je bilo kratko — in On je vedel. Njegovo srce je bilo preglasno in premočno ob misli na mukepolno in trpeče ljudstvo, zavedajoč se, da mu lahko pomore. In vendar je čakal, kajti njegov prostor do odločene mu ure je bil pri materi, njegovo življenje je bil **evangelij o domovju**.

In tvoja mati te ne umeje? Kdo ve? Njene ustnice ne izreko vedno, kar kljuje in skrbi v notranjščini. In če te ona ne razume — je čas — da se učiš jo umeti ti, ker tvoja mati je tihi evangelij tvojega življenja, o katerem ni mnogo premišljevali, ker je vendar tako preprost in enostaven. Ti si si ga kot samo-umevnega osvojila. Sedaj, ko pa se v tebi pretvarja in razkraja, šele opažaš, da bi bilo marsikaj tudi lahko drugače.

In Jezus je prehranjeval svojo mater. Učiti se umevati mater je pač najlepša in najboljša skrb, je hrana ljubezni.

»Prispevajte v fond za Akademijo znanosti in umetnosti in za Narodno galerijo v Ljubljani!«

Srečanje.

Kakor težak sen se mi zdi in vendar je resnica.

Mimo mene je šla v spremstvu orožništva. Spoznala sem jo in ona je spoznala mene. Z odprtimi očmi, brez besed sva se pozdravili, ob srečanju po dolgih desetih letih. Nato sva šli vsaka svojo pot. — Ona na kraj, kjer nosi obzidje napis »Ženska kaznilnica.«

Stopila sem nekega dne s težkim korakom v zavod k njej.

Sklanjala se je nad belim prtom in vezla s svojimi tenkočutnimi rokami. Ko sem vstopila, se je ozrla, hipno vstala in se istotako hipno sesedla, bleda kakor platno v njenem naročju.

Položila sem roko na njeno ramo, ona pa je zaplakala.

Preko mojega spomina pa je hitela slika njene otroško-dekliške mladosti. Spomnila sem se, kako je bila v razredu pridna, stavljena nam slabejšim vedno za zgled. — Živo mi je stopila pred oči deklica bledih las in tistih sanjavo-modrih oči, ki izražajo tako toplo prisrčnost.

In kakor, da je uganila moje misli je rekla:

»Spominjaš se me, kaj ne, kot dobrega otroka in se čudiš, kako je mogel ta otrok zaiti semkajle.«

»Vzrastla sem in zaželela z vso silo svojega duha po tistem bajno lepem življenju, o katerem piše toliko romanopiscev. — In vstopila sem v življenje ter se pogrezala v njegovih valovih in vrtincih. — Nazivali so me umetnico in vladarico. — In jaz sama sem mislila, da sem res vladarica življenju.

O zlatopenasta prevara!

Življenje me je vrglo, neizkušeno, v grehote in končno — tu sem.«

Prenehala je. — Glas se ji je tresel in roke so trepetale.

Sklonila sem se k njej in jo vprašala čisto tiho: »In sedaj?«

»In sedaj,« je ponovila, »sedaj, ko sem razbita in uničena — sedaj, kaj hočem sedaj?! Želim le, da me pokrije zemlja, preden odidem ven iz teh zidov. — — —

Meni pa je stisnila dušo zavest nad tem izgubljenim življenjem in toliko drugih. —

Anton Boštele:

Mladost.

*Nagni življenja kipeči napoj,
posrkaj do dna
vso tiho radost in ves trpki nemir,
ki ti ga dá!*

*Stezam samotnim ohrani zvestobo
in pesmi srca,
ljubezni imej svoje roke odprte
in misli duhá!*

*Težko je živeti, še težje umreti,
umreti brez nad;
prej ko zaveš se, ti stečejo dnevi
kot voda v prepad.*

A. Lebar:

Preko vseh ovir . . .

(Izza mladih let.)

(Nadaljevanje.)

Mlinarjeva Roza, mala srčkana Mlinarjeva Rožica, ki je postala tako lepa — ali je morebiti res popolnoma pozabila, kako rada je imela nekoč Vladimirja? In, ali je res povsem nemogoče, da bi ga zopet vzljubila, zdaj, ko njegovo srce z vsem hrepenenjem koprne za njo?

Neprestano si je zastavljal Vladimir to vprašanje, a nikoli si ni upal odgovoriti z brezpogojnim: da; kajti vedno iznova je videl pred seboj Rozin hladan pogled, ki je gledal mimo njega in mu je tako jasno govoril, da ji je povsem tuj kljub skupaj prežitim otroškim letom. In čim dalje je razmišljal, tem bolj je glodalo hrepenenje po gotovosti v njem, zato je kakor v prestolici, poskušal vsak dan prestreči Rozo kje na poti, kar se mu pa ni hotelo posrečiti.

Svojo namero, poiskati Rozo v mlinu, pa je povsem opustil. Parkrat je sicer bil v mlinu, enkrat je spregovoril z Rozo par konvencionalnih besed; za nov obisk pa zdaj ne najde nikakega pametnega vzroka.

Polagoma mu je začela vstajati slutnja, da mora biti med njim in Rozo nekaj, kar naj bi bilo vzrok njenega odklonilnega, skoro sovražnega obnašanja proti njemu. Toda zastoj se je trudil, da bi našel ta vzrok. Od vsega tega brezplodnega razmišljanja je postajal od dne do dne nestrpnejši, vsaka malenkost ga je razdražila. Oskrbnik Avbelj je ves začuden zmajeval z glavo, ker si o mlademu gospodarju ni mogel napraviti pravilne sodbe.

»Kaj mu je? Rad bi vedel. Tako lepo je pokazal prve tedne, da si ga moral biti vesel. Vnemo kaže še prav tako kakor v začetku; toda vse veselje ga je minulo! Pa bi vendar lahko bil zadovoljen in vesel; take žetve kakor letos, ni vsako leto.«

Tako in podobno je razlagal Jaka Avbelj v razumljivem razburjenju svoji ženi, Urški, ker si mlademu gospodarju ni upal blizu. Urška pa je razumno prikimala z glavo: »Nič se ne jezi, Jaka! Vedela sem, da bo tako. Mladi ni vaju samote; gotovo ga vleče nazaj v mesto in v vojaško življenje. Mi-sliš, da ne?«

»Morebiti imaš prav, žena. A zdaj se ne da več pomagati; za odpust iz vojaške službe je prosil in mu je bil tudi dovoljen. Zdaj po enem letu vendar ne more zopet nazaj. Saj to je prej vedel, da veliki dom rabi gospodarja. In če mu je dolgčas, pa naj se oženi, čas mu je že. Njegov oče je bil s temi leti že davno oženjen.«

Zopet je prikimala drobna ženica: »O, seveda, Jaka, to bi bilo najboljšo — oženi naj se! Potem bi vendar grad po dolgih tridesetih letih zopet dobil gospodinjo. Saj toliko bo že od tedaj, ko je umrla stara gospa. Mladi pa so prihajali na grad le na kratke obiske. — Toda, kje naj dobi hitro primerno nevesto.«

Zaradi te velike vneme in skrbi svoje žene se je oskrbnik Jaka moral nasmejati: »E, le nikar ne misli, da naš Vladimir ne bi mogel nobene dobiti! Na vsak prst eno, če le hoče! — Morebiti pa ima že izbrano, četudi midva o tem nič ne veva? Saj naju ne bo prašal za svet.« — Po teh besedah je parkrat krepko potegnil iz vivčka in nadaljeval bolj tiho: »Sploh pa: jaz bi takoj za eno vedel, ki bi bila gotovo prava zanj, ker vsaki tudi ne gre, da bi se vsedla na grad.«

Vprašujoče ga je pogledala Urška. Jaka pa je vzel vivček iz ust in mig-nil z ustnikom proti mlinu: »Ta bi bila zanj, Mlinarjeva hči!«

»Mlinarjeva Roza?« je začudeno vprašala Urška. »To pa vendar ne gre!«

»Kaj ne gre?« se je razvnel Jaka. »Da vzame graščak mlinarjevo hčer, misliš? — Žena, le nikar ne misli, da je Mlinarjeva Roza premalo zanj! Mlinarjevo ime je znano po vsej deželi; to je več vredno kot pa podedovano plemstvo. Ne on, ne hči ne potrebuje nikakega priporočila! Zvesto in ne-umorno delo za povzdigo doma ju priporoča. — Nobeden izmed znanih bogatašev v okolici, z našim gospodarjem vred bi se je ne branil. Če le ona hoče. — To je pa drugo vprašanje.

S takimi dokazi je Jaka tudi Urško prepričal. Molče je prikimala. — O, seveda, gospodična Roza je v vsakem oziru primerna gospodinja za grad Potok! Mlada in lepa, izobražena in bogata.

In oba sta se zamislila. V duhu sta že videla grad in mlin združena v velikansko posest in Jaka je preračunaval v mislih vrednost vsega tega. Toda visokih števil njegove misli niso mogle prav doseči.

Ko sta oskrbnik in njegova žena kovala načrte za bodočnost svojega gospodarja, je odhajala Roza na popoldanski izprehod. Tiho in zamišljeno je stopala preko sadnega vrta, ki mu je bil na eni strani potok za ograjo na treh drugih pa žična mreža, po kateri so se vzpenjale drobne rože: temno-rdeče, rožnate in bele.

Niso bile vesele misli, ki so se snovale za belim deklinškim čelom; to je dokazovala globoka guba med temnimi obrvmi. Pa tudi sicer je gledala z lepega in ponosnega obraza čudna utrujenost, da je bil še bledejši kot navadno.

Počasi je potegnila z roko preko čela in vrgla lase preko temena. Neznosna vročina je bila v zraku; zato je Roza okrenila korak proti potoku, kjer je bilo, v senci vrb, gotovo hladnejše. Kako rada bi bila po stari navadi odšla v gozd, kjer je dan za dnem posedala ob potoku vse dotlej — da se ni vrnil Vladimir.

Zdaj pa se že nekaj tednov ogiblje gozda in zlasti še hladnega prostora za žago, kjer jo je zadnjič, kakor je pravil žagar, iskal mladi graščak. — Na noben način se noče srečati z njim. In že parkrat se je skrila za grmovje, ko bi bila morala srečati veliko postavo, ki s sklonjeno glavo postaja v bližini žage vsako popoldne.

Tako je morala iz strahu pred tem srečanjem opustiti svoje najljubše izprehode. In ta omejitve jo draži in jezi ter podžiga sovraštvo do mladega graščaka; prav nič se ni zmanjšalo od tistega časa, ko je kot strupeno seme padlo v njeno otroško srce.

Sovražim ga! O, kako ga sovražim!« je zašepetala večkrat predse, kakor v zmagovalju in veselju, da ga sploh more sovražiti. Pri tem je zaprla oči, kakor da bi s tem mogla pregnati tudi sliko, ki je v takih trenutkih vstajala pre dnjo: Vladimirjev lepi obraz z bolešno - vprašujočim pogledom v temnih očeh ...

Tega pogleda se je bala, ker je vedela, da se pred njim razblini v nič vse, kar je v letih upornega in zagrenjenega sovraštva trpela ... Dokler ni s trdim nasmehom posegla vnovič po belem pismu in vnovič prečitala besede, ki jih je nekoč pisal ...

O, seveda, saj uvidi: poročiti se z njo ne more! In zakaj naj bi tisto, kar je nezreli mladič nekoč spoznal za nemogoče, postalo kar naenkrat mogoče? Ali mogoče ni več Mlinarjeva Roza? O, seveda je še, četudi je nihče več tako ne imenuje. In ponosna je na to!

»Dober večer, gospodična!«

V strahu in brez besede je Roza obstala. Zamišljena, ni opazila, da je odšla že davno z vrta in da stopa dalje ob potoku in je prav zdaj na mestu, kjer je bila nekdanj brv in steza od mlina proti gradu. Na oni strani potoka pa stoji Vladimir in gleda preko potoka.

»Oprostite, gospodična, da sem vas prestrašil s svojim pozdravom!« je spregovoril vnovič, ker je Roza le še molčala.

»Nisem vas opazila, gospod Potoški, zato sem se prestrašila.« Spregovorila je te besede brez vsake barve, kakor da jo duši v vratu. Z roko se je oprijela trnovega grma, kakor da pri njem išče opore. Že se je hotela okreniti, ko je tam preko zopet izpregovoril znan, topel moški glas:

»Na tem mestu je bila nekoč ozka brv čez potok, čeznjo sem pred leti prišel vsak dan v mlin. In prav tam, kjer zdaj stojite, ste me, gospodična, pričakovala vsak dan.«

Kako mehko govori in kako iskreno prosijo njegove oči! Roza je že čutila, kako ta glas in te oči dobivajo moč čeznjo; zato je ponosno dvignila glavo in z od sovraštva žarečimi očmi pogledala Vladimirja, rekši:

»Vem, gospod Potoški; na dan vašega prihoda sem jo pustila odstraniti!«

Kakor zarezale so se te besede v Vladimirja, da je nepremično obstal in brez besede gledal, kakor da ga je kdo udaril s pasjim bičem.

Okoli Rozinih ust pa je hušnil uporen nasmeh; z roko pa je pokazala na potok in ledeno-hladno spregovorila: »Meja med nama...! Z Bogom, gospod Potoški!«

»Rožica!«

Zvok te edine besede jo je ustavil v koraku in obrnila se je. Tam na oni strani potoka je stal visoko vzravnana, brez vsake barve v obrazu, s široko odprtimi očmi Vladimir. V groznem razburjenju je suval iz sebe pretrgane besede:

»Kaj sem vam storil, kar bi vam dalo pravico tako govoriti, kakor ste pravkar?«

»Kaj ste mi storili, gospod Potoški? Hočem vam povedati, a ne danes. Pridite jutri ob tem času na tisto mesto o gozdu, kjer ste me zadnjič iskali! Tam boste zvedeli, kaj me je naučilo vas sovražiti.«

Čisto mirno mu je to povedala, s pogledom, obrnjenim naravnost na njegov obraz, kar mu je do popolne jasnosti pokazalo, da ga res sovraži. Toda zakaj? za božjo voljo, zakaj pač?

Preko potoka bi skočil, potegnil bi jo k sebi in bi ji svoje obupno vprašanje v nepopisni bolezni zakričal v obraz, prosil, prosjačil bi: »O, saj ni res, da me sovražiš! Reci, da ni res! O — saj ne morem živeti brez tebe, Rožica!«

Roza ni videla hudega boja, ki se je zrcalil v Vladimirjevih bolestinah potezih. Že se je obrnila in odšla po znani poti nazaj proti mlinu, počasi, visoko vzravnana in z upornim sklepom v očeh.

Jutri! Da jutri bo obračunala z Vladimirjem in potem bo prosta vsakega nemira in pretrgana bo zadnja zveza z njim.

In če ga bo kdaj še srečala, bo po vsem tem prav lahko šla mimo njega, kakor mimo tujca brez strahu, da bi jo njegov vprašujoči pogled ali katerakoli njegova beseda spravila z ravnotežja...

Trd in trpek mir je bil, ki se je Roza hotela zaplesti vanj pri teh svojih trdnih sklepih, mir, ki pa ni imel prav nič prostosti v sebi. Mučno in težko je ležal na nji.

(Dalje prihodnjič.)

Slavko Savinšek:

O polnoči.

*Tiha polnoč
v toplo noč peroti sive je razpela
kakor trudna, bolna ptica,*

*speča zemlja
kratek hip v peroti zaihtela,
solza zdrknila ji z lica,*

*iz zvonika
dvanajst glasov vztrepetalo
kakor dvanajst črnih vranov prek zemlje,*

*duša moja
v snu se vzpela: ni li zajokalo
iz noči k nji ranjeno srce?*

Jožef, zvesti, ben David.

(Biblična povest iz Kristusovih časov.)

(Nadaljevanje.)

V mraku, po nekem soparnem dnevu, se je vračal Jožef zelo izmučen domov. Korak mu je zastajal, v čelo so se mu bile vrezale skrbipolne gube. — V njegovi hišici je vladalo pomanjkanje in Sedekij, bogati trgovec z volno, mu danes ni hotel izplačati zaslužka. Bila je velika suša v deželi in vsem revnim ljudem je manjkalo kruha.

Jožef je težko vzdihnil. Kako, ali naj trpita pomanjkanje — mali deček in njegova mati? Zakaj mu vendar ta trdi mož ni izplačal vsaj del zaslužka, ko ga je tako prosil zanj!

S sklonjeno glavo se je prestopal dalje, bil je slep za vso krasoto večera, gluha za ljubko petje in ščebetanje ptičic, ki je prihajalo od omamno-dehtečih oranžnih drevesc.

Na ovinku je dvignil glavo in videl, da ga Mirjam že pričakuje na hišnem pragu, dete Jezus pa mu je medtem že teklo nasproti.

Pogled, poln nežnosti, je objel Jezusa, nato pa je splaval dalje, k materi Mariji. Strnile so se: čistoča in nežnost lilije ter rosnosveža lepota razcvele rože, da je nastala slika matere-device. Njegovo srce je kot vselej ob svidenju burno utripalo. Skozi vsa ta leta si je vsak dan posebej štel v srečo, ker je smel skrbeti za to mater in tega otroka...

Mirjam in Jezus sta Jožefa prisrčno pozdravila ter mu odvzela orodje, nakar so vsi trije stopili v sobo. Jožef se je trdo vsedel na klop in podprl glavo v dlani.

»Si utrujen, ljubi oče,« je vprašal deček in nežno pogladil od dela trdo roko.

»Da, otrok, utrujen sem,« je odvrnil Jožef. »Dan je bil vroč in dolg, delo težko. Toda to ni hudo — saj mi je vedno največje veselje delati za tebe in tvojo mater. Danes mi je težko srce. Sedekij mi ni izplačal zasluženega denarja.«

V sobici je postalo tiho, le Mirjam je vzdihnila. A svetli dečkov glas je pretrgal to mučno pavzo: »Ne bodi žalosten, ljubi očka, nebeški Oče dobro ve, česa mi potrebujemo.«

»Da, Jožef,« je tudi Mirjam potolažila, »zaupajmo v nebeškega Očeta. Jezus je govoril prav... Imam še malo moke, iz te zamesim hitro majhen hlebček. Za jutri bo pa Bog poskrbel.«

»Bog bo skrbel,« je zašepetal Jožef in pritisnil dečkovo roko na svoje srce.

Jezus je prinesel materi vode, da je z njo zamesila kruh. Nato je pogrnil mizo za večerjo, potem pa se je naslonil na očetovo koleno, dokler ni bil kruh pečen.

»Tako rada bi ti dala kaj drugega, dobri Jožef,« je žalostna dejala Mirjam. »Tako utrujen si in izčrpan si od težkega dela.«

Deček pa je vzel kruh v svoje roke (do takrat tega še ni bil napravil), dvignil svoj pogled k nebu in molil. Nato je kruh blagoslovil ter ga ponudil staršem rekoč: »Jejta ta kruh in zaupajta v Boga.«

Vzela sta kruh in ga jedla. In Jožef je takoj čutil, da izginja svinčena utrujenost in teža, ki ga je morila. Postal je svež in poln novega življenja. Z Mirjam sta se začudeno spogledala.

Jezus je zdaj stegnil ročico skozi omrežje okna in ko jo je potegnil nazaj, je držal v njej lep, zrel grozd. S prstki ga je iztisnil v svoj kozarec,

ponovno molil in ga blagoslovil. Z besedami: »Pijta od mojega vina in veselita se v Gospodu,« je ponudil pijačo staršem.

Pila sta in njuni srci sta poskakovali v sladkem veselju. In tedaj sta videla okrog dečkove glave svetlobo, ki se je po bliskovito pojavljala ob vsaki svečani priliki. Pokleknila sta na tla in molila skritega Boga.

XII.

Ko je dovršil Jezus dvanajsto leto, ga je Jožef predstavil v domači sinagogi in bil je sprejet v občino. Enako drugim dečkom njegove starosti, je tudi on dobil molilna jermenčka s tefilinom.* S tem je postal ben-hatorah, sin zakonov; moral se je postiti in ob velikih praznikih obiskovati Jehovine templje. Vsako soboto je prihajal ob Jožefovi strani v sinagogo in ko se je približala Velika noč, je romal s starši v Jeruzalem.

Osrečujoče je bilo to potovanje skozi pokrajine, katere je obiskala nepopisno lepa pomlad. Od vseh cest in potov so se jim pridruževale vedno nove skupine svečano razporejenih ljudi. Vsi moški, tudi Jožef, so nosili predpisani plašč, arba kanfot imenovan, in »zizit«, svete niti z gotovim številom vozlov, pritrjenih na purpurnomoder pas (vrvico). Mirjam je ogrnila preko modro-belega oblačila še popotno tančico, deček Jezus pa je nosil belorumeni oblačilce z vtkanimi granatnimi jabolki in lila pasčkom, katero mu je bila mati sama napravila.

Po vseh potih so odmevale himne in razni psalmi. Zbori mož in mladeničev so menjaje se, odgovarjali petju žen; vmes pa so se slišali tudi svetli glasovi dečkov.

Po četrtem dnevu romanja, ko so imeli za seboj Jeriho, z lepimi palmami, rožnimi in balzamovimi vrtni, so ugledali v sinji daljavi okrogli vrh Olske gore. V nekaj urah zelo utrudljivega hoda so jo dosegli, prehodili vzpetost mimo ljubke Betanije in pred njimi je ležal Jeruzalem, izvoljeno mesto Elojhima, Najvišjega, kraljevsko mesto Davidovo, slava in ponos vsakega Izraelca.

Dva velika venca zidov sta objemala bajno krasoto snežnobelih palač in svetlih hišic, stotino stolpov in stolpičev z bleščečimi kupolami, a trije velikanski stolpi — Fazel, Hipikus in Mariamne so ponosno gledali v azurno nebo, ki je mogočno viselo nad vso pokrajino.

Noge romarjev so same od sebe obstale in vzhičeni nad čudežno lepoto mesta, so romarji glasno vzklikali. Kaj, ali se je že uresničilo Tobijevo prerokovanje o Jeruzalemu? »Vrata Jeruzalema bodo napravljena iz safirja in smaragda in obzidje iz dragocenih kamnov. Vse ceste bodo tlakovane s svetlim in čistim kamenjem, po njegovih ulicah se bo prepevala aleluja.«

In razprostirali so roke k tej krasni sliki ter klicali: »O Jeruzalem, ti mesto hrepenenja!«

Tam gori na Sionu so videli dragoceno palačo mogočnega, razkošno živečega Heroda in njegove krasne vrtove. Iz Akre, napol pogankega spodnjega mesta, so jih vabila gledališča in kopališča. Od zahodnega roba Tirofanske kotline jih je pozdravljalo dirkališče, katerega je bil postavil Herod in je bilo prostora v njem za 80.000 ljudi. Na pobočjih gričev so se raztezali trgi in bazari. Malo dalje pa se je razprostiral mogočni Rožni vrt, katerega so rabinci močno opevali in ki je bil strogo vernim Judom tudi edini vrt v mestu.

Z enim samim, objemajočim pogledom so se romarji poslovili od te očarljive slike. Njihove oči so nemirno iskale templja Gospodovega, pred ka-

* Majhne, podolgovate šatuljice, ki so vsebovale pergamentne pasice, na katerih so bili izpiski iz Mojzesovih zapovedi. Pri službi božji so jih držali na čelu in rokah.

terim je izginjala vsa lepota razkošnih palač. Čisto samo je stalo tam to ljubljeno narodno svetišče, sezidano iz velikanskih, izglajenih marmornih skal. Od daleč je izgledalo kot blestečebela gora. Temelji svetišča so počivali na tisočih mnogobarvnih stebrih, ki so segali tri sto čevljev globoko v Tirofansko kotlino.

Obkrožene od treh vrst stebrov, so se dvigale iznad temelja stopniščem podobne terase, po katerih se je prispelo do velikih marmornih dvoran in galerij. Prav na vrhu pa je svetila skrivnosti polna belina Najsvetejšega. Njegova streha je bila tesno posajena z zlatimi ostmi, ki so v solncu plapolale kot ognjeni zublji.

Romarji so si morali precej časa zastirati oči, ker so bili skoro oslepljeni od zlate svetlobe — izgledalo je, da gori vsa ta beloblesteča stavba, kot snežena palača v plapolajočem ognju.

Skrozi Damaščanska vrata so prišli v bogato okrašeno mesto. Nad mnogimi durmi so viseli svileni prtiki in pisani pajčolani, od najpreprostejšega do dragoceno tkanega, znamenje, da sprejme gostoljubno ognjišče tujce. Za tiste pa, ki niso dobili prostora v hišicah, kojih število je doseglo včasih milijon, so bila postavljena na različnih mestih šotorišča, bogato opremljena s tepihi in blazinami ter okrašena z zelenjem.

Taborišče Galilejcev je stalo ob vznožju Moriaha, proti Bezeti. Toda Jožef je imel že več let v mestu gostoljubnega prijatelja.

Četudi so bili močno izmučeni, so se podali najprej v tempelj. Jezus se za nobeno drugo stvar ni več zanimal. Njegov pogled je izdajal hrepenenje, ljubezen in globoko ganutje.

Med veselospevi so Galilejci prestopili tempeljska vrata ter se podali v dvorane. Od povsod so se slišali vzkliki presenečenja, kajti, naj je Izraelec prestopil še tolikokrat prag tega svetišča, vselej iz novega je bil očaran nad veličastjem in lepoto te, po vsem svetu slavljene zgradbe in vselej se ga je polastilo brezmejno navdušenje. Tu in tam je kdo ležal na tleh in poljuboval sveta tla. Drugim so bila lica mokra od solz. Starši so razkazovali svojim malim sinovom različne podrobnosti templja, predvsem so jih opozarjali na velikanska, kot zlato blesteča, korintska vrata iz rude, katera je moglo dvajset mož komaj premakniti iz tečajev.

Jožef in Mirjam nista Jezusu ničesar razkazovala. Saj je bil sam Gospod templja in je prišel v svoj dom. Komaj, da sta si upala izmenjati z njim kakšno besedo, kajti njegovo obličje je izgledalo nadnaravno, od znotraj razsvetljeno, pa vendar otročje. Veselje otroka, ki pride v očetovo hišo, je vidno govorilo iz njega. Spremljala pa ga je tudi neka, komaj zaznavna žalost.

Skrozi korintska vrata so prišli v pravi tempelj, v preddvor za žene. Tukaj je Jezus pokleknil, se dotaknil s čelom tal in molče molil. Mirjam je morala ostati tu, Jožef pa je šel z dečkom dalje, preko petnajstih stopnic v obliki polumeseca, skrozi Nikanorska vrata, v preddvor Izraelitov, ki je od treh strani obdajal preddvor svečnikov.

Jutranje daritve še niso bile končane. V teh dnevih, ko je bil naval tujcev tako velik, se je darovalo nepretrgoma po več ur. Iz sredine svečeniškega preddvora se je dvigal strašni, sedem metrov visoki daritveni oltar iz neobdelanega kamna od Bet Serema. Na njem so bila stalno tri ognjišča: eden proti vzhodu, na katerem so sežigali živali, drugi proti jugu — na njem so sežigali dišeči les, katerega so neprestano polivali z balzamom, dragocenim dišavami in kadilom, da so s tem zamorili strašni duh gorečih žrtev. Tretje ognjišče, proti severu, pa je imelo edin namen delati družbo ostalima dvema.

Z daritvenimi žrtvami so se pečali celi roji belo oblečenih svečnikov in levitov. Z največjo urnostjo in vestnostjo je bila žival zvezana, zaklana in oprana. Voda, ki je bila napeljana iz Hebrona, je sproti odplavljala vso kri.

Ves čas daritvenih obredov je prepeval himne tisočglavi tempeljski zbor in prevpil glasove umirajočih živali. Med zbor pa so se družili glasovi harf in cimbal, mehke melodije flavt in nebal, ki so tekmovala z liro, citrami in trompeto.

Deček Jezus je napeto opazoval daritev. Umiranje teh tisočev živali, je izvabilo v njegovo obličje bolest. Je-li mislil na Gospodove besede, izrečene preroku Izaiji: »Čemu naj mi bodo vaše neprestane daritve in vaši prazniki? Sit sem teh žgavnih darov! Ne poželim krvi nedolžnih živali in ne, da bi vi še dalje hodili po mojih preddvorih. Ne donašajte mi nikakih žrtev več! Vaši žgavni obredi so mi odvratni, vaše nove mesece, sobote in druge praznike sovraži moja duša, ne morem jih več prenašati!«

Je mislil dalje na Gospodove besede pri svečeniškem profetu Malahijasju? »Nad vami nimam nobenega dopadajenja in ne sprejemem nobene žrtve več iz vaših rok. Kajti od solnčnega vzhoda pa do njegovega zahoda je med narodi veliko moje ime, kateremu bo doprinešena čista žrtev!«

Deček je globoko vzdihnil. Kmalu, da, prav kmalu se bodo umaknile te predpodebe daritve pravi daritvi...

Tudi v Jožefov obraz se je vrezala črta. Njegovo mehko dušo je vselej trpinčil pogled na moritve nedolžnih živali. In vkljub temu, da si je te pomisleke vedno očital, se je vedno iznova vpraševal, če ni morda Jehova imel v mislih drugačne daritve in si je človeštvo njegove zapovedi le napačno raztolmačilo?

Jezus se je zazrl skozi odprte dvorane svečeniškega dvora v svetišče, kojega dragocena vrata, z zlato trto in kot roka dolgim grozdom iz čistega zlata, so že oddaleč vabila. S svojimi vsevidnimi očmi je prodril prav v notranjost, najbogatejše okrašenega, toda popolnoma praznega in temnega Najsvetejšega! ... Dolgo je obstal tako, ne da bi se ganil. Krog njegovega čela pa je zopet lahko igral, kot dih nežen, svetlobni sij.

Čez čas je prijel očeta za roko. Jožef je takoj vstal. V preddvoru za žene se jima je pridružila Mirjam, ki je vroče objela otrokovo roko ter ljubeče in obenem skrbeče pogledala v njegove oči.

Molče je prehodila mala družina »preddvor poganov« in stopnišča ter se je podala preko Tirofanskega mostu v gornje mesto na Sionu.

Le s težavo so se prerivali skozi neobičajno močno obljudene ceste, trge in bazare. Med mukanje goveda, ki so ga gnali k templju, med zvončkanje zvoncev od kamel, med vrvenje večtisočglave množice je prodiralo glušeče kričanje prodajalcev, ki so ponujali tu svoje blago. Ni je bilo stvari, ki bi se ne dobila v tistih bazarih. — Jožef je peljal svoje v hišo Elzabada, starega gostoljuba, ki jih je sprejel zelo prisrčno z običajnim voščilom. Šele tu so se mogli končno odpočiti ter osvežiti se po dolgem, trudapolnem potovanju.

* * *

Anton Boštele:

Od Luč do Solčave.

*Od Luč do Solčave se cesta beli,
Savinja obliva izprane čeri.*

*Zelenje in cvetje na skalnih robih
in zarja gasnoča v razklanih pečeh.*

*Od Luč do Solčave dve uri hoda,
za enega preveč, premalo za dva!*

Žalostne deklice.

Solnce se je nagibalo k zatonu. Maj je v onem dnevu pokazal vso svojo krasoto; in ljudje, ki so že dolgo pričakovali take zmage solnca, so veselo hiteli po ulicah. Povsod sam smeh, same živahne besede in žareče oči.

Vračala sem se v mesto. Srečala sem fanta, ki je vodil deklico za roko. Obema so se oči smehljale, iz obrazov je sijala božja radost. Tedaj je vstala v mojem srcu vera v resnično pomlad mladih duš, ki jim ni samo kruh v hrano.

Pot me je peljala ob vodi. Onstran struge se je veličastno dvigal božji hram, zvonec je vabil k šmarnicam.

Nenadoma se mi korak ustavi, kajti prav blizu sem zaslišala krčevito ihtenje. Za drevesom sem zagledala dekliško krilo. Nisem vedela, kaj naj storim. Rada bi stopila k njej, ali v srcu se v takih slučajih oglašča čudno čuvstvo, rekla bi, da se človek boji tolažiti, ne, da ne bi znal, a iz strahu, da bi se ne dotaknil tiste strune, ki v srcu trpečega povzroča najhujše bolečine. Vendar se mi je tako zasmilila preprosta, samotna deklica! Morda je bila v svoji žalosti čisto sama, morda jo je globoko razočaral prav oni, ki ji je bil najbližji.

Prijela sem jo za roko, za tisto ubogo roko slovenske služkinje, ki nosi na sebi vidne znake težkega dela. Ti znaki so njene lovorike za prestana premagovanja in zatajevanja.

V duhu sem poljubila žuljavo desnico. Pobožala sem jo po spačenem licu in ji rekla, naj se potolaži, da smo si vse sestre v trpljenju. Pogledala me je zmedeno, in ko sem jo povabila, naj gre z menoj, je kriknila: »Ne, nikamor ne grem, tukaj ostanem, ker iz tega prostora vidim cerkev!« Te preproste besede, ta čista, primitivna vera, ki žubori kot večni studenček tudi v najhujši bridkosti, me je globoko pretresla. Še enkrat sem ji pogledala v oči. Videla sem zmeden in truden pogled, upadlo lice in krčevito stisnjene ustnice, a solz nisem uzrla. Kdo te je udaril, sestra? Kdo je presunil tvoje pošteno srce, ali morda rnil tvoje dekliško dostojanstvo?

Odšla sem brez besed.

O da, vse smo si sestre v trpljenju, vse hodimo skozi življenje z imenom Dolores.

Sestre, le eno željo imam! Ko pride na nas ono hudo, ono težko, ubija-joče trpljenje, uprimo svoje dušne oči v večno Dobroto in krepko si recimo: »Nikamor od tod, da ne izgubim Gospoda Boga!«

Le tedaj bo naše trpljenje posvečeno in le tedaj bomo vredne imena — Dolores. —

Slavko Savinšek:

Jutranje pismo.

*Tiho, tiho sem Te poklicala iz noči:
Moj Dragi!
(Roža pokliče metulja tako,
da vzame ji breme medeno, sladko.)
Pa hrepenenje je Tvoje v noč zajelo,
z rokami drhtečimi vroče me k sebi priželo,
v Tvoje srce, moj Dragi!
In sem do jutra vso noč ob oknu slonela,
vase v odgovor Tvoj mojemu klicu strmela
in v mlado jutro zaplakala od radosti,
moj Dragi!*

ROZNI DOM

Francka G.:

Kadar perejo . . .

»Nikar ne mislimo, da prav posebno trpimo oni dan, ko peremo, rajše mislimo, da je to le prijetna izmenjava v enoličnosti gospodinjskega dela.« Tako se je učila Stana v gospodinjski šoli. Pa je imela v knjigi prav natančno popisano, kako naj se obračamo, kadar je »žehta« in vse tisto je znala povedati tudi na pamet. Zato se tudi ni prav nič ustrašila, ko ji je velela mama, naj gre iskat umazano perilo, da ga namočita. Saj je ona vendar znala perilo pravilno razdeliti in namočiti! Mama jo je tudi zares pohvalila, ko je Stana razdeljevala perilo po kakovosti in po načinu, kako je zamazano. Stana je bila že kar ponosna; saj strogi mamici je težko ustreči.

Potem pa, čez nekaj ur, ko sta začeli perilo militi in namakati, je bilo pa že hujše. Pravijo, da se meri kultura kakšne dežele po uporabi mila. Tudi Stana je mislila tako in ga je v čast Slovencev prav pridno uporabljala. Mama pa je bila spet drugačnega mnenja. Poučila je Stano, naj najbolj krepko namili najbolj zamazana mesta, drugod pa ni treba mazati mila kar na debelo. Pametnejše bo storila, ako vsak kos prav dobro premenca, posebno na krajih, ki so najbolj umazani. Pa je vzela izkušena mama moško srajco v roko in učena Stana je morala gledati, kako je mama pomencala najbolj ovratnik in v zapestju. »Drugod,« tako je nadalje poučila, »pa že ni treba delati take sile; da le malo pomaneš, ker ni tako umazano.« Kos za kosom je morala Stana vpričo mame ožemati, militi in mencati, mama pa je gledala, dajala navodila in včasih tudi pohvalila. Vmes pa je tudi povedala: »Marsikatera dekla, katera je prišla od dobre hiše služiti k nam, mi ni prala vsečno. Ne tista, katera porabi največ mila, ampak ona, ki z manjšo količino lepše opere, je dobra perica.«

Stana je že prav malo verjela besedam, da bi bilo pranje razvedrilo. Roke in noge so jo bolele od praktičnega poskusa; zato se je smilila tudi mami in je popoldne poslala samo deklo izplakovat na potok. Tudi vnovič militi in kuhati ni bilo treba Stani.

Drugo jutro je naša perica vstala vsa spočita in okrepečana. Nobenega oblaka ni bilo na nebu in lahen vetrič je pihljal: kdo si more misliti boljše vreme za pranje! Oj, pa je tako čudno zastala Stani beseda, ko je omenila mama, da hoče danes tudi ona k potoku. Morda, morda pa ji spet ne bo vse po volji.

Skoraj so se uresničile zle slutnje: nikakor ni mogla ustreči in pravilno udarjati po koritu za pranje. Pa je bilo tudi čudno: mama je parkrat udarila po deski, izžela, obrnila kos perila, spet udarila in izžela; potem je še dobro preplaknila in od kosa je pritekla popolnoma čista voda. Koliko časa pa se je trudila uboga Stana! In vendar je znala že zdavnaj tako gladko povedati o vseh mogočih načinih pranja! Sedaj, ko to v resnici dela, bi pa skoraj obupala, ako bi je mama venomer ne bodrila: »Le pritisni, saj bo šlo vedno bolje! Vaja stori mojstra!«

Z ukaželjno učenko sta imeli sočutje mama in dekla. Zato sta jo pohvalili, ko je doma na pragu pričakoval atek in spraševal, če je bila kaj huda šola. Oj, Stana je že skušala, da jo po gospodinjski šoli čaka še huda šola, ko bo morala preizkušati svoje znanje v domačem gospodinjstvu. Zato je »kradla z očmi« in pazila, da je perilo obešala prav tako kakor mama: enake kose skupaj, večje kose tako, da je proti njim pihal veter in jih hitreje sušil in zamolke kose, kakor brisače in kuhinjske predpasnike na hudo solnce, da bi jih bolj ubelilo.

Popoldne, ko so pobirale suho perilo in ga zgrinjale, je bila mama prav zadovoljna in je pohvalila, da so lepo oprale.

Tedaj je Stana pozabila, da so jo po jutranjem delu še vedno bolele roke in hrbet.

Oskrbnice Rožnih domov, odstranite časopisje, ki sramoti slovensko ime! Vsaka bodi čuvarica in na svojem mestu!

OD SRCA DO SRCA

(Pomenki z gospo Selmo.)

Odgovori na pisma.

Anica. Tvoje pismo mi je dalo mnogo milosti. Rezultat tega svojega razmišljanja Ti pošiljam. Ne da se prav nič izpremeniti v Tvoj prilog. Oprosti, da Ti pokažem resnico, kakršna je! — »Ali se smem poročiti s svojim sorodnikom?« To je glavno vprašanje, ki ga razberem iz Tvojega pisma. Ogovoriti moram nekoliko obširneje, ker se s par stavki ne da. — Pod »sorodstvom« razumemo dvojno: ali krvno sorodstvo, ali priženjeno sorodstvo. V krvnem sorodstvu si z vsemi onimi, s katerimi imaš iste stare starše, prastare starše in praprastare starše. Pomisli zdaj, kako velikansko sorodstvo je to, zlasti, ako so imeli vsi ti starši večje število otrok. — Dalje navzgor je le še daljnje sorodstvo. — Zdravniška znanost je dognala, da se bolezni nastave staršev v otroku še pomnože; izboljšajo ali celo izginejo pa, če vsaj eden od njih izhaja iz zdrave družine. — Ako se bližnji sorodniki ponovno ženijo in može med seboj, se rod izmaliči (degenerira). Ko pa pride zdrava tuja kri v družino, je vselej pravi blagoslov za otroke. S tem je moderna znanost pritrčila temu, kar je sv. Pismo oznanjalo že tisočletje: »Grehe očetov bom kaznoval do tretjega in četrtega rodu«.

V priženjenem sorodstvu si z vsemi onimi, ki so z ženitvijo Tvoje sestre, sestrične ali tete, Tvojega brata, bratranca ali strica prišli v Tvojo družino. Takega »sorodnika« brez skrbi lahko poročiš, seveda, ako je telesno in duševno zdrav in nima takih strasti, ki bi ogrožale družinsko in zakonsko življenje, n. pr. pijanost, igranje, lov za ženskami itd. — Kakor razberem iz Tvojega pisma, gre za Tvojega bratranca. — Tu pa, prosim, prav odločno: ne. Tu gre za mnogo več kot samo za srečo! Kakor tudi si še mlada, vendar si moraš biti svesta svoje odgovornosti napram otrokom Tvojega bodočega zakona. Glej, zakonska združitve ni samo zato, da dobi mož družico in gospodinjo in da je dekle preskrbljeno. Zakon je mnogo več in ima višje cilje. Božja naprava je za razmnoževanje človeškega rodu. — Brez skrbi, le odpri oči in dobro si oglej zakone v svoji bližini in boš

videla marsikaj, kar ti bo v korist ali svarilo. — Za enkrat naj Ti to zadošča. Ako še kaj želiš, le brez skrbi piši!

Romana. Prav si naredila, kakor si! Če dobiš še pismo, odgovori, kakor omenjaš, če pa ne dobiš pa vidim, da tudi ne boš nesrečna radi tega, ker znaš take stvari tudi mirno prenesti in prepuščaš prvo mesto drugim. To je vse v redu! — Ubogo dele, niti doma nisi uživala ljubezni? Veš, prav res se mi smiliš! In, če bi Ti mogla pomagati, bi Ti prav gotovo. Tako pa vzemi mojo voljo za dobro. — Prepričana sem, da Ti bo že Bog pomagal do dobre službe. Svetujem Ti pa, da greš malo dalje od doma. V mesto Ti pa na noben način ne svetujem. Bolje je, da prej vse druge zadeve urediš, potem šele greš. Rada bi Ti pisala določeneje, pa ne morem, da naju drugi ne spoznajo. — Pisati pa mi moraš še preden izpremeniš sedanji naslov. Ali si svojo svetovalko, s katero se večkrat razgovarjaš, vprašala za svet? Kaj pravi ona? Gotovo ona pozna razmere bolj nego jaz in Ti bo lažje svetovala. Piši kadar hočeš in kolikor hočeš!

Krizarka. Vidiš, draga moja, nisem bila samo jaz tega mnenja, ampak že nekdo drugi pred menoj. Saj si šla vprašat za svet. Lahko pa mi verjameš, da Ti privoščim vso srečo, ki Ti jo more dati svet. Toda? — Ali nečeš iti še koga povprašat, a moraš dobro in vse povedati, ne samo napoli! Saj to ni nikaka sramota! Koliko so jih razmere prisilile, da so izpremenili svoje mnenje — osebno jih poznam —. Toda treba je bilo vso stvar dati v presojo nekomu, ki to razume, da potem tudi lahko izposluje vse potrebno. Tega midve sami ne moreva. Ako pa hočeš pisati, kam nameravaš iti po dober svet, Ti bom jaz pripravila pot s pismom, ker bom pač lažje govorila kot Ti. Imenuj mi kraj, osebo in čas, kdaj nameravaš, jaz Ti prav rada pomagam. Bog ne zahteva ničesar nemogočega; zato pa ima vendar na svetu namestnike, ki ukrepajo o zadevah posameznika po Njegovi volji. — Pričakujem prav kmalu poročila.

Nesrečna rožica. Dobrega resničnega prijatelja potrebuje vsakdo. A ni ga lahko vselej najti. Mnogi ga iščejo leta in leta zaman; mnogo upanja jim uniči to iskanje, mnogo razočaranj dožive in mnogo srčnih ran zakrvari. Včasih pa ti, ko greš po cesti življenja, nekdo proži roko in ne veš kako, ne moreš dalje. In Tebi se je menda zgodilo tako, ker si kakor ukopana obstala in si izgubila vso moč čez sebe. — Ali si že kdaj pomislila, kaj se pravi, sebe, vso svojo prostost darovati nekomu in prav od tistega prejeti v zameno prav toliko? Vso svojo bodočnost, časno in večno, postaviti na besedo in zvestobo? V močne vezi se zavezati, ki se vidijo cvetni venci, ki lahko postanejo tudi težke verige? Sezidati zid okoli sebe, preko katerega srce ne sme pozeleti? — Nikoli nisi mislila tega; zato pa je tako. Vendar še ni prepozno. — Ko boš čitala te moje vrstice, najbrže že ne boš več dekle, boš že žena. Prav je tako! Naj Ti bodo svete skrivnosti

zakonskega življenja res svete! Bog naj bo v sredi nove družine, ki jo ustanavljaš! Mladostni nepremišljenosti ne smeš žrtvovati svoje časne in večne sreče!

Alma. Dobro došla! Prav je, da se oklepaš Vigredi, ki vsekakor hoče nuditi dekletom vsega potrebnega čtiva, četudi ne more vseh zadovoljiti. Dvomim, da bi se dobile še vse številke letošnjega letnika, a naročila bom pri upravi, naj Ti pošljejo, kar še imajo. Torej, tako zelo sama si na svetu? Le pogum! Človeško življenje je pač tako, da zahteva od vsakega posameznika v se in končno še njega samega. Vendar nas, katoličane, tolaži zavest, da polagamo vse te žrtve v dobrotne božje roke, ki jih upošteva, preceni in bogato poplača. — Ali Ti je znana knjiga »Ob tihih urah«? Za Tvoje samotne ure bi bila kakor nalašč. Naročiš jo lahko pri naši upravi. — Kmalu mi zopet piši!

Stanislava. Hvala za obvestilo kako se imaš! Dela je pač povsod dosti. Prav, da rajše nekaj časa potrpiš; saj se potem lahko razgledaš za kaj boljšega. Sicer pa vidim, da se Ti obljublja že zakonski stan; potem bo službe pač konec. Prav pa je, da še malo počakaš v službi, da bo »dota večja«. Kmalu zopet!

VIGREDNICA-GOSPODINJA

Gospodinjstvo.

Gobe. Nekatere vrste užitnih gob so poznali že stari narodi. Dandanes jih poznamo nešteto vrst. Ne bomo jih naštevati po imenu. Prav pa ima neki raziskovalec, ki imenuje gobe »blagoslov naših gozdov«. Le žal, da je v naših krajih za to svojevrstno rastlino, ki raste brez vsakršnega obdelovanja, premalo zanimanja. Drugi narodi posvečajo gobam v gospodarskem oziru mnogo več pozornosti. Imajo tudi celo vrsto praktičnih knjig o gobah. (Pri nas je šele pred nekaj leti izdala Jugoslovanska knjigarna prvo tako knjigo.) Zato imajo od gob tudi korist: veliko jim zaležejo doma pri prehrani, veliko pa jih tudi izvažajo. Posebno Nemčiji in Švici donasa izvoz gob letno nad 50 milijonov frankov.

Opaza se tudi, da je v naših krajih užitnih gob čedalje manj. Tega so pa krivi nabiralcı gob sami, ker jih pri nabiranju iz zemlje rujejo in s tem uničujejo tenke koreninice, ki so razpredene komaj par centimetrov pod površino zemlje. Bogata ležišča najboljših gob se na ta način v par letih zatреjo. Nabiralec gob naj ima vedno pri sebi nož, da vsako gobo tik nad zemljo odreže.

Glede redilne vrednosti niso vse gobe enake. Boljše vrste so okusnejše, pa tudi redilnejše. Najboljši so šampinjoni, imajo 24 odstotkov beljakovine. — Gobe kuhamo sve-

že in posušene. Posušene so redilnejše kakor sveže, so pa manj okusne.

Nekatere vrste užitnih gob so zelo podobne strupenim. Zato moramo biti pri nabiranju gob skrajno previdni. Saj so nekatere gobe tako strupene, da zadostuje že majhna količina, da človek umre na zastrupljenju. Razni poskusi, s katerimi se je skušalo doognati, ali je goba strupena ali ne, se niso obnesli. N. pr. ako srebrna žlica počrni, če z njo mešamo gobe. Če otemni čebula, ki jo zmešamo med gobe. Zastrupljenje z gobami se včasih pokaže šele 8—10 ur po zaužitju jedi. Za vsako gospodinjstvo bodi torej pravilo: Ne kuhaj gob, o katerih ne veš gotovo, če so užitne ali ne. Zastrupljenje povzroče tudi užitne gobe, če so gnile, ali če je jed pripravljena iz gob, postana ali pogreta.

Ako se kljub pazljivosti primeri zastrupljenje z gobami, moramo skrbeti, da bolnik zaužito jed takoj izbruhla iz sebe. Seveda je treba takoj poklicati tudi zdravnika. (Bruhanje povzročimo, če damo zastrupljencu piti neosoljene mlačne vode ali pa močne črne kave.)

Sušimo navadno jurčke, ki ne smejo biti prestari ali nagniti. Da imajo posušene gobe lepo barvo, jih sušimo na solncu. Le žal, da rastejo gobe najbolj v jeseni ob deževnem vremenu. Ob takih prilikah se gobe narežejo na tanke listke, napeljejo na nit ter razobešijo v suh topel prostor. Ako se gobe ne posuše dobro, prično gniti in so zdravju zelo škodljive.

Brusnice kot kompot. Brusnic je po naših gozdovih velike množine. Posebna sestavina kisline jim daje sicer rezek a prijeten okus, varuje jih pa tudi pred gnitjem. Zato je tudi za vkuhanje treba prav malo sladkorja. (Vsako drugo sadje potrebuje več sladkorja.) Brusnice vkuhamo na ta-le enostaven pa preizkušen način: 2 kg brusnic izberi in jih stresi v položeno lončeno ali emajlirano posodo, ki ne sme biti prav nič okrušena ali masna. Primešaj jim 50—60 dkg sladkorja (sipe), pokrij in pusti tako nekaj ur ali čez noč. Ko brusnice zavro, jih rahlo premešaj, da pridejo spodnje jagode na vrh. Nato postavi na kraj štedilnika, da počasi vro. Medtem jih večkrat rahlo premešaj, da ostanejo cele. Mešaj s čisto, leseno žlico, s katero nisi še ničesar masnega mešala. Ko so brusnice s sokom vred prozorne, jih odstavi in še precej vroče napolni v kozarce. Polnoma ohlajene zaveži in shrani.

Jedilni listi.

I. Mesna juha z rezanci, goveje meso, krompirjeve klobasice, pražene gobe.

II. Paradižnikova juha, telečja jetra in polenta.

III. Drobtinova juha, gobovi zrezki, paradižnikova solata, češpljevi cmoki. (Vigred št. 9, leto 1927.)

Paradižnikova juha. V 2 litrih slane vode skuhaj 6—8 lepih zrelih paradižnikov. Kuhane pretlači ter precedi, da odpadejo le pečke in lupinice. S precejeno paradižnikovo vodo zalij blede prežganje, ki si ga napravila iz dveh žlic moke. Pusti, da juha še malo prevre, pa je gotova.

Drobtinova juha. V kozici speni 2 žlici presnega masla in stresi vanj pest kruhovih drobtin. Ko zarumene, jih zalij s slano vodo, prideni muškatacga cveta, lovorjev listič in pusti še vreti. Preden daš juho na mizo, vlij vanjo med neprestanim mešanjem 1 ali 2 raztepeni jajci.

Krompirjeve klobasice. Skuhaj v slani vodi 4 krompirje, jih olupi in pretlači skozi sito. Prideni eno raztepeno jajce, kepico presnega masla in toliko moke, da dobiš gladko mehko testo, iz katerega napravi za prst debele in primerno dolge klobasice. Kuhaj jih v slani vodi 10 minut. Kuhane potresi z ocvrtimi kruhovimi drobtinami.

Telečja jetra. Pol kilograma telečjih jeter namakaj par ur v mleku. Potem potegni kožo in kite z njih ter jih zreži na tenke rezine. V kozico deni 2 žlici masti, zarumeni pol žlice drobno zrezane čebule in žlico moke, deni vanjo še jetra, jih posoli in naglo obračaj na hudem ognju. Prilij vode, 3 žlice kisle smetane, dodaj še limonove lupine in vršiček majerona. Ko še malo prevro, jih daj takoj na mizo.

Gobovi zrezki. Lepe jurčke osnaži, zreži na tenke listke in operi. Ko se odcede, jih praži na razbeljeni masti, da se posuši mokrota pri njih. Potem jih stresi na desko pa drobno sesekljaj, prideni pest zmočenih ter ožetih drobtin, malo soli, eno raztepeno jajce in malo moke. Vse to dobro zmešaj, naredi za pest debele okrogle zrezke, povajljaj jih v kruhovih drobtinah in ocvri v razbeljeni masti.

Pražene gobe. Mlade jurčke zreži na tenke listke in jih praži na masti. Ko je izhlapela voda iz njih, jih osoli, potresi z moko in zalij z vodo. Prideni še 3 žlice kisle smetane. Ko so dosti mehke, jih daj takoj na mizo.

Polenta. V liter slane, vrele vode zamešaj pol litra koruznega zdroba ali polentne moke ter mešaj na vročem toliko časa, da se zgosti in odloči od kuhalnice. Nato jo pokrij in postavi za par minut na kraj štedilnika. Ko jo daš v skledo, jo zabeli z razbeljeno mastjo in ocvirki.

Paradižnikova solata. Dobro zrele paradižnike olupi, prereži na štiri dele, da odstraniš pečke. Nato prereži vsak del še enkrat in zloži na krožnik; prideni drobno zrezane čebule, malo soli ter kisa in olja, pa premešaj.

Higiena v domu.

Naš gospod zdravnik pripravlja za prihodnji mesec daljšo razpravo, v kateri bo odgovoril na vsa došla vprašanja. Dotlej prosimo potrpljenja.

M. Rožnikova:

Vzgojeslovje.

Spomin in razum.

Večkrat slišimo, da ima ta ali oni dober ali slab spomin. Ta trditev pa je navadno le deloma resnična, kajti nekdo, ki ima za gotove stvari slab, ima za druge dober spomin.

N. pr. so gotovi ljudje, ki imajo poseben (specijalen) spomin za barve, glasove, številke, imena, kraje itd. Občega spomina torej ni. Ali nekdo si zapomni jako dobro, kar je slišal (predavanje, pridigo itd.), drugi zopet zapomni veliko bolj, kar je videl, kakor, kar je slišal.

Vendar pa ima vsak dober spomin gotove lastnosti; zlasti mora obsegati: lahkoto, trajnost, natančnost, obsežnost in zanesljivost. In zakaj vse to,

Lahkoten spomin zapomni mnogo in hitro, brez posebnega truda. Torej človek, ki je z njim obdarjen, veliko in hitro obdrži v glavi, kakor pravimo.

Zelo velike važnosti je trajnost spomina. Kaj bi pomagalo, učiti in mučiti se za nekaj, ko bi sproti ali prav kmalu vse pozabili! Trajnost spomina ponehava zlasti v starosti; pa tudi razne bolezni puste to posledico. Dostikrat pa je temu krivo tudi zanemarjanje spomina v otroških letih.

Natančen spomin, ki zvesto, točno in temeljito obnavlja predstave, je velike vrednosti. Popisovati in razlagati, kar sem videl, opazoval in slišal, zna le oni, ki ima natančen spomin.

Obsežen spomin obdrži mnogo — mnogovrstnega — ni enostranski, temveč vsestransko dovolj dober.

Zanesljivost spomina pa obstoji v tem, da ima zmožnost, predstave neizpremenjene obnavljati, to je, kar sem videl, slišal itd. morem tudi čez čas, ne da preurejam, popisati, naslikati itd.

Naš spomin pa ni vedno enak. V mladosti, in sicer od približno 15.—25. leta je najboljši. Pozneje spomin polagoma peša, seveda zopet ne pri vsakemu posamezniku enako.

Nikakor pa dober spomin ni odvisen le od darežljivosti narave in življenjske dobe. Temveč tudi od vaje. Vaditi in uriti spomin je sicer naloga šole, a tudi mati mora že pred šolsko dobo vaditi in uriti otrokov spomin. Priliko za to ima tedaj, ko začne otrok govoriti, oziroma, ko začne povpraševati po tem in onem, znak, da je začel umsko delovati, to je misliti.

Povpraševanje otrokovo pa mater večkrat spravi v nevoljo. Čuda ni! Vse polne roke dela, glavo obloženo s skrbmi, otrok okrog nje pa poizveduje zdaj po tem, zdaj po onem; ona odgovori prvič prijazno, drugič ga zadovolji že z nerazumljivim odgovorom, tretjič pa ga nepotrpežljivo zapodi od sebe, naj jo vendar pusti v miru.

Ako pa hočeš, mati, otrokovemu umskemu delovanju pomagati, zlasti vaditi in uriti njegov spomin, tedaj mu rade volje odgovarjaj na njegova vprašanja in ga ne zavračaj z nestrpnostjo.

Umsko delovanje otrokovo podpiraš pa najbolj s tem, da: 1. Pripoveduješ otroku mične male povestice, primerne otrokovemu razumu. Koliko veselje za otroka, ko mu mati ob tihih večerih pripoveduje o Bogu, angelu varuhu, o pridni deklici, lepem mestu itd. — Najlepša detinska doba, spomini, ki jih človek hrani še na stara leta. — S tem pripovedovanjem pa otroku vadi in uri spomin. Otrok namreč povestice dobro zapomni in jih o priliki sam pripoveduje.

2. Nauči ga od časa do časa, kako malo molitvico in pesmico; pri tem pazi, da ga učiš le take, ki jih otrok lahko razume. Cesar pa ne razume, mu pojasni — sicer se navadi brezmiselno blebetati. S tem pojasnjevanjem mu zbistriš in spiliš razum.

Za zgled vzemimo tudi prav slučajno pojasnjevanje. Otrok gre z materjo na polje. Po stezi sem prileže mravlja. »Mama, ptiček« — vzklikne otrok! Ne pritrdi mu brezbrizno, leno, temveč pojasni mu! »To ni ptiček, to je mravlja — ptički letajo v zraku. — Zopet primer: Otrok ujame muho, ves srečen teče ž njo k materi: »Mama, mama, ptička imam!« — Pojasni in povej, kaj je ujel, kaj ima. — Takih slučajev je vse polno in vedno dovolj.

Kako prav pride otroku pravilno pojmovanje, ko pride v šolo. Koliko lažje in hitreje bo pojmoval razlago učitelja.

Pravilno pojmovanje, ali bi tudi lahko rekli otroški razum (ki se seveda loči od razuma odraslih), je velike važnosti pri učenju. Otrok, ki ne zna rabiti razuma in se uči le mehanično, ne da bi pojmoval, kaj se uči, ne bo nikdar imel bistrrega razuma; kar pa se nauči, ne ostane dolgo v glavi.

Dober spomin in bister razum, oba sta odvisna predvsem od vaje in negovanja. Treba torej skrbeti, da ju vadimo in urimo že zgodaj v mladosti, doma in v šolski dobi.

Domača hiša bodi torej otroku prva šola. Ko pa začne otrok posecati šolo, ji stoji mati ob strani in podpira v n njenem delovanju. Roka v roki morata učitelj in mati z otrokom dalje.

Dolžnost učitelja je, da si s svojim postopanjem pridobi zaupanje staršev, dolžnost staršev pa je, da gledajo v učitelju dobrotnika svojih otrok.

Ponekod je videti prav slabe odnošaje med starši in učitelji. Krivda je včasih na eni, včasih na drugi strani, kar seveda na vzgojo mladine silno slabo vpliva.

Kako naj otrok spoštuje in ljubi svojega učitelja, če vidi in sliši, kako oče ali mati zabavljata čez njega! Kako naj vdano in z veseljem sledi pouku?!

Da si lažje pomagaš pri dolžnosti, ki jo imaš do šole, in da duševno delo otroka pospešuješ, si zapomni: 1. Strogo pazi, da

otrok nikdar ne izostane brez prave potrebe iz šole.

2. Skrbi, da otrok uboga in spoštuje, to je, da vedno spoštljivo govori o svojih učiteljih in jih vljudno pozdravlja (stori tudi ti tako!).

3. Pazi na to, da se vedno vestno nauči in spiše domače naloge. Zato glej, da ima otrok čas za to. Šoloobvezni otroci morajo imeti predvsem skrb za šolo. Vprašaj otroka, če je že napravil nalogo, se naučil, in to o pravem času — ne tedaj, ko treba v šolo. Otrok tudi pozabi in se zamoti v igrami. Najbolje je, da mu določiš čas, ki ga porabi za učenje, in sicer redno ob gotovi uri. Nikdar ne dovoli, da mu naloge dela kdo drugi; če otrok česa ne razume, naj se mu le razloži, a napraviti mora san, sicer ne bo imel od naloge nič in postal bo brezbrizen za šolo.

4. Kaži otroku zanimanje za šolo s tem, da ga prijazno in skrbno povprašaj, ko pride iz šole: kaj ste se pa danes učili, ali si ubogal, si bil priden itd. S tem vzbudiš otroku veselje do učenja, obenem si pa pridobiš njegovo zaupanje in odkritost.

Nikakor pa ne postopaj z otrokom, ko pride iz šole, trdo in surovo! Imela sem priliko, slišati mater, kako je sprejela otroka, ko je prišel iz šole: »Alo, zdaj pa le brž, saj si celo dopoldne ležal v šoli!« — Mati dela otroku s takim postopanjem krivico! Otroci v šoli ne ležijo, temveč delajo — delajo duševno, pri čemer se rabijo duševne in telesne sile — otrok je prišel domov truden in lačen. Zato ga pusti, da se nekoliko odpočije in daj mu tudi okrepčila.

Po četrturnem oddihu pa ga le zaposli s primernim delom. Najbolje je, da ima šoloobvezen otrok poleg slučajnega, tudi redno določeno dnevno opravilo, katerega mora vestno in natančno izvršiti. (Kdor ne dela, naj tudi ne je.) Seveda preobkladati s težkim delom otroka ne smemo.

Glej tudi, da ima otrok po opravljenem delu primeren počitek in privoščni mu potrebne razvedrila. Pazi pa pri tem, da otrok ne zaide med slabo družino, ki ga pokvari. Mati mora vedeti vedno, kje je njen otrok, kaj dela, kaj čuti in s kom občuje.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

ORGANIZACIJA

O. S.:

Ponižnost in samozavest.

Vsakdo ve, da je ponižnost nekaj dobrega, potrebnega. Kaj je kristjan brez ponižnosti? Zlasti, kaj je dekle brez ponižnosti? Ponižnost je podlaga vsem drugim čednostim.

Toda tudi prava samozavest, prava odločnost in zaupanje vase je nekaj dobrega. Saj pravi sv. pismo: *Confortare et esto robustus! Bodi pogumna in energična! Pogum, odločnost je nekaj dobrega in potrebnega.*

Toda gotovo je že komu prišel pomislek, ali in kako je mogoče spraviti v sklad ponižnost in samozavest? Vprašanje je gotovo aktualno, kajti v tem oziru vlada še mnogo nejasnosti in često se nam zdi, da kjer je ponižnost, ondi ni mesta za samozavest, in da kjer je samozavest, da ondi ne more obstati ponižnost.

In vendar se da oboje spraviti lepo v sklad med seboj.

Kaj je ponižnost? Ponižnost temelji na resnici. Ponižnost se opira na prepričanje, da sami iz sebe nič nismo. Podlaga ponižnosti je prepričanje: *Nihil sum, nič nisem!* Sam iz sebe, sama iz sebe nič nisem! Ah, kaj si? Sv. Cerkev nas tega spominja pri vsakem pogrebu z besedami: »Spomni se človek, da si prah in da se v prah povrneš.« Zdaj veš, kaj si! Prah, in v prah se povrneš! Ah res nimaš nobenega vzroka, da se napihuješ!

Dr. Krek je rekel v svojem govoru na II. katoliškem shodu: »Začetek vsacega napredka, ki se pa prav lahko pozabi, označujejo besede sv. pisma: Spomni se, človek, da si prah in da se boš v prah povrnil. Te misli ne smemo pozabiti, naj delamo, karkoli hočemo.«

Torej sami iz sebe nismo nič. »Kaj imaš, česar nisi prejel?« vprašuje sv. Pavel. In logično izvaja: »Če pa si prejel, zakaj se hvališ, kakor da nisi prejel?«

Če se torej v tvojem srcu dviga napuh, se samo vprašaj: »Kaj imaš, česar nisi prejela?« Vse dobro imaš od Boga. Zato ne sebi, ampak Njemu čast in hvala vekomaj! In s psalmistom reci: »Ne nam, o Gospod, ne nam, marveč tvojemu imenu daj čast!«

»Moj Bog, kdo si ti in kdo sem jaz?« V pogostnem premišljevanju teh besed se je sv. Frančišek popolnoma zatopil v svoj lastni nič in v brezmejno Veličino božjo. In nujna posledica je bila, da se je v globoki ponižnosti in spoštovanju popolnoma podvrigel neskončnemu Bitju božjemu.

Mogoče se ti v srcu dviga napuh, ko se spominjaš svojih del, svojih uspehov. Tedaj se spomni besed Kristusovih: »Če ste vse storili, kar vam je bilo zapovedano, recite: Nekoristni hlapci smo; storili smo samo, kar smo bili dolžni storiti.« (Lk. 17, 10.)

Kako koristno bi bilo, če bi si že otroci prisvojili in zapisali globoko v spomin in srce te misli in izreke, ki krijejo v sebi tako globoke resnice! Koliko manj napuha bi bilo, koliko pravilneje bi ljudje precenjevali življenje, koliko lažje bi izhajali med seboj, koliko bolj srečni bi bili! Kajti, ali ni navadno vzrok medsebojnih nesporazumljenj in preprirov napuh, pomanjkanje ponižnosti?

Toda ponižnost ne obstoji v tem, da bi si človek domišljeval razne slabosti in pomanjkljivosti, ki jih nima, ali da bi trdil, da ničesar ne zmore in da nima ničesar dobrega na sebi. To bi bila laž, in nobena čednost se ne gradi na laži. To bi tudi ne bila nobena čast za Boga, če bi človek tajil vse dobro, kar je prejel od Boga. Ponižnost je v tem, da človek vse dobro, kar ima, ne pripisuje sebi, ampak Bogu. Ne časti sebe, marveč daje Bogu čast. Tako je storila ponižna Dekla Gospodova, ko je zapela: »Moja duša poveljuje Gospoda... ker se je ozrl na nizkost svoje dekle, glej od zdaj me bodo blagrovali vsi rodovi. Ker storil mi je velike reči, on, ki je mogočen in je sveto njegovo ime.«

To, da ponižno in hvaležno priznamo vse dobro, kar smo prejeli od Boga, to je krščansko zaupanje vase, to je krščanska samozavest. Zgled takega pravega zaupanja vase je David. David je poln samozaupanja. Ko mu Savel brani, da bi šel nad orjaka Goljata, pravi David: »Leve in medvede sem zgrabil s temi svojimi rokami in jih zadušil.« Zaupa na spretnost in moč svojih rok. To je samozaupanje. Toda njegovo samozaupanje je ponižno in bogaboječe. Boga ima pred očmi. Zaveda se, da mu je Bog dal spretnost in pogum in prožno krepko telo. Njemu se zahvaljuje, na njegovo blagoslov in pomoč zaupa. »V imenu Gospodovem,« s hvaležno ponižnim srcem gre v boj in premaga Goljata.

To je pravo samozaupanje. Da se človek zaveda svojih sil, pa pri tem ne postane ošaben, marveč ponižno daje Bogu čast in hvalo. Če imamo zdravo telo — potem ne nam, ampak tebi, o Gospod, čast in hvala! Če nekaj znamo, če smo spretni — ne nam, ampak tebi, o Bog, čast in hvala! Če imamo morda dobro srce, umno glavo, premoženje, ugledno mesto, če napredujemo v tehničnih iznajdbah — potem ne nam, o Gospod, ampak tvojemu imenu čast! To je krščansko samozaupanje.

Podoba nekrščanskega samozaupanja je Goljat. Skozi 40 dni ošabno zasmehuje Izraelce in se potem baha: »Danes sem zasmehoval bojne vrste Izraelove.« To je ošabno samozaupanje, ki ne pozna hvaležnosti do Boga in ne daje Bogu časti, marveč le svoji lastni cenjeni osebnosti. Zato ga Bog temeljito poniža, vkljub njegovi orjaški moči, po kateri daleko prekaša Davida. — Če se naša samozavest sprevrže v napuh, če ošabno zapupamo samo na lastno moč in ne damo Bogu časti, potem se prej ali slej izpolni: Kdor se povišuje, bo ponižan. Napuh hodi pred padcem.

Na ponižnosti se gradi prava krščanska samozavest.

Iz orliške centrale.

Izid tekem v letu 1928.

Članice:	Odstotki
Rakek	100.—
Stari trg pri Rakeku	98.98
Ljubljana-Sv. Peter	99.88
Radeče pri Zidanem mostu	98.67
Šmarje pri Jelšah	98.67
Moste pri Ljubljani	98.34
Šmartno pri Litiji	97.35
Ljubljana-Krakovo-Trnovo	97.26
Sv. Jurij ob Ščavnici	97.05
Hrušica pri Ljubljani	95.33
Domžale	94.78
Prevalje	94.67
Sv. Tomaž pri Ormožu	94.67
Središče	94.48
Zagorje ob Savi	94.17
Rovte nad Logatcem	94.—
Šmihel pri Novem mestu	93.81
D. M. v Polju pri Ljubljani	93.33
Ziri nad Škofjo Loko	93.15
Maribor (dijakinje)	92.96
Celje	92.81
Trata nad Škofjo Loko	92.67
Kropa	92.67

	Odstotki
Sv. Benedikt v Slov. goricah	91.33
Šoštajn	90.94
Št. Vid nad Ljubljano	90.75
Koroška Bela	90.67
Logatec	90.52
Šiška	90.14
Škofja Loka	90.—
Velika Nedelja	89.22
Sv. Lovrenc na Pohorju	89.17
Šmartno pri Slovenjgradcu	88.90
Poljane nad Škofjo Loko	88.67
Veržej	87.75
Borovnica	87.33
Bohinjska Bistrica	87.33
Sv. Jurij ob Taboru	87.—
Radovljica	86.78
Sv. Jernej na Dolenjskem	86.67
Križevci pri Ljutomeru	86.67
Št. Janž pri Dravogradu	86.44
Cadram-Oplotnica	86.30
Stara Loka	85.33
Konjice	85.11
Ljutomer	84.23
Šmarje na Dolenjskem	83.33
Sv. Pavel pri Preboldu	83.33
Moravče	82.80
Dramlje	82.67
Tržišče	82.45
Horjul	82.25
Ribnica	82.—
Slovenska Bistrica	81.88
Črnomelj	81.33
Verd	80.67
Semič	80.67
Ježica	80.—
Bled	78.67
Maribor	78.54
Novo mesto	78.—
Rogatec	78.—
Homec	78.—
Kranj	77.38
Predoslje	77.33
Gornja Radgona	76.74
Svetinje	76.67
Preddvor	75.33
Tržič	75.31
Velike Lašče	73.94
Železniki	73.33
Ljubljana — dijakinje	73.—
Vrhnika	72.93
Jesenice	72.44
Trebnje	71.24
Gorje pri Bledu	70.—
Sv. Lenart v Slov. goricah	70.—
Št. Janž na Dolenjskem	68.—
Višnja gora	67.54
Griže	66.67
Solčava	66.—
Zužemberk	61.33
Žižki	59.11
Polica	58.57
Ljubljana-Sv. Jakob	54.28
Makole	53.62
Hotederšica	51.96
Sv. Križ pri Rogaški Slatini	51.54
Ruše	49.33

	Odstotki
Polzela	49.33
Vače	44.10
Mengeš	40.20
Cerknica	38.18
Bogojina	21.60
Marija Nazarje	20.95

Mladenke:

Sv. Jurij ob Ščavnici	100.—
Stari trg pri Rakeku	98.57
Radeče pri Zidanem mostu	98.57
Škofja Loka	98.57
Ziri nad Škofjo Loko	98.57
Sv. Lovrenc na Pohorju	98.57
Crnomelj	97.80
Šmihel pri Novem mestu	97.86
Središče	97.86
Šoštanj	97.66
Gorje	97.14
Št. Vid nad Ljubljano	96.43
Moste pri Ljubljani	96.43
Šmarje pri Jelšah	95.71
Ljubljana-Krakovo-Trnovo	93.57
Celje	92.86
Zižki	92.22
Kropa	92.14
Šmartno pri Litiji	91.43
Novo mesto	90.—
Maribor (dijakinje)	90.—
Logatec	90.—
Radovljica	89.29
Šmartno pri slovenjgradcu	88.92
Šmarje na Dolenjskem	88.57
D. M. v Polju pri Ljubljani	87.88
Konjice	87.14
Šiška	85.54
Rovte nad Logatcem	85.—
Tržišče	82.86
Moravče	82.14
Sv. Benedikt	82.14
Gornja Radgona	79.84
Železniki	79.33
Vrhnika	79.29
Št. Pavel pri Preboldu	79.29
Cerknica	79.22
Ljutomer	78.57
Št. Janž pri Dravogradu	77.33
Rakek	71.63
Koroška Bela	71.43
Št. Janž na Dolenjskem	70.72
Domžale	70.13
Prevalje	69.35
Višnja gora	64.29
Kranj	53.51
Sv. Križ pri Rogški Slatini	46.88
Polzela	40.71

Gojenke:

Bohinjska Bistrica	100.—
Crnomelj	100.—
Škofja Loka	100.—
Šmihel pri Novem mestu	100.—
Št. Vid nad Ljubljano	100.—
Velike Lašče	98.89

	Odstotki
Šmartno pri Litiji	98.89
Čadram-Oploznica	98.89
Radovljica	97.78
Slovenska Bistrica	97.78
Radeče pri Zidanem mostu	97.78
Sv. Benedikt	96.67
Zagorje ob Savi	96.67
Domžale	94.81
Rakek	92.22
Rovte	89.01
Sv. Lenart v Slov. goricah	88.89
Šmarje pri Jelšah	87.78
Sv. Križ pri Rogški Slatini	85.56
Verd	81.11
Kranj	77.78
Vrhnika	75.56
Rogatec	72.22
Zižki	68.89

Sestre in sestre! Ali ni zopet lep korak v napredku? Z veseljem čestitamo vsem krožkom in vsaki posameznici. — Z vnmemo in veseljem na novo delo! Tako vršimo najboljše delo na prosveti slovenskega naroda. — Bog živi!

Vabilo na socialni dan.

Stalni odbor za katoliške shode priredi letos v nedeljo, 9. septembra, socialni dan.

Vse polno socialnih vprašanj se pojavlja v državah okoli nas, iščejo se novi načini, kako uvesti blagostanje v človeštvo. Tudi pri nas nastajajo novi problemi, iščejo se nove smernice za socialno delovanje in življenje.

Socialni odsek stalnega odbora za katoliške shode je imel v zimskih mesecih mnogoštevilne, dolgotrajne seje, pri katerih so se reševali ti problemi. Rezultat tega intenzivnega dela so resolucije, ki jih je sprejel ta socialni odsek.

Socialni dan hoče seznaniti širše socialno čutečo občinstvo s temi smernicami. Naši priznani socialni ideologi, gg. Fr. Tersegav, dr. p. Angelik Tominec, dr. Josip Ujčić in dr. Aleš Ušeničnik, bodo od 10 do 12 referirali o teh smernicah in resolucijah. Popoldne pa bo debata in se bo sklepalo o nadaljnjem socialnem delovanju.

Socialni dan se bo vršil v dvorani radiostudija in se bodo predavanja takoj oddajala v radio, če bo takrat že sprejemal.

Dan se je izvolil v času, ko bo v Ljubljani od 1. do 10. septembra ob enem Kmetijska razstava v jeseni in druge prireditve, tako, da si s polovično voznino vsak socialni udeleženec lahko ogleda tudi te stvari.

Na svidenje s socialnim pozdravom!

Za socialni odsek katoliških shodov:

dr. M. Slavič, univ. prof.

Gdč. Minka Ranzinger in gdč. Pavla Štefelin. Za poslane osnutke vzorcev za ročna dela prav lepa hvala. Porabimo vse polagoma.

KAKO JE DRUCOD

Ponavljalne in nadaljevalne šole v Nemčiji ne uporabljajo več čitank in beril kakor pred vojno. Namesto njih rabijo tako zvane celotne knjige, ki obravnavajo eno snov popolnoma zaokroženo. Za doraščajoča dekleta je izšla taka knjiga z imenom »Lastno ognjišče«, ki bi jo lahko imenovala življenjsko knjigo. Druga taka knjiga se imenuje »Razmišljanje in oblikovanje«. Ta prav posebno služi vzgoji značaja in pouku bodoče žene in matere. Društvo katoliških učiteljev v Nemčiji izdaja »Bralne pole«, katerih je doslej izšlo že devet. Obravnavajo vso snov, ki spada v delokrog žene in matere; sotrudniki so najboljši možje in žene preteklosti in sedanjosti.

Na berlinski univerzi je nastavljenih osem žen-docentov.

Iz Amerike. Kakor v davnih časih je tudi letos prišla Vigred k nam. Vse brsti in dehti. Ko to gledam, postaja srce nemirno. Spominja se pomladi v svoji domovini. Misli mi hite čez širni ocean v mило Slovenijo. — Kako je li tam? Se še smeje kmetič svojim njivam? Ali še raja decni in se raduje po livadah? Krasni li še zeleni rožmarin okna kmetijskih hiš, ki je v starih časih veljal za najdražjo rastlino? Ali še zakriva zelena okna v družbi rdečih nagelnov? — Slutnja se mi vsiljuje, da je kmetič tih in resen in da si ti, dragi rožmarin, vse bolj redek. Dekleta te ne čislajo več tako kakor nekdaj. Slutnja mi pravi, da tam daleč kraljuje skrb s sklonjeno glavo. Iz daljave prav iskreno pozdravljam vse Vigrednice-Orlice, posebno Radovljikanke. Bog živi!

Kristina S.

D R O B I Ž

Naš tolmač.

Konvencionelno: običajno, kakor je navada;

aktualno: važno, sodobno, resnično za ta čas;

epidemija: potujoča nalezljiva bolezen;

manija: blaznost, blazna strast;

taktika: načrtno postopanje;

industrija: tovarniški način dela;

solidno: zanesljivo;

dekoracija: okrasitev;

deklamacija: umetniško podajanje;

idila: slikarsko ali pesniško podajanje preprostih, srečnih razmer;

impertinentno: nezaslišno, nesramno;
kateheza: pouk na vprašujoč način;
marabu: indijska čaplja;
mansarda: podstrešna soba;
negirati: zanikati, tajiti.

V oceno smo prejeli.

»Pont des artska beračica«. Samostojno predelan Hoffmanov prevod enakoimenskega francoskega romana. Spisal F. Kolenc. Založba tiskarne sv. Cirila v Mariboru. — Lepa povest uboge deklice, ki v bedi prosjači za svojo bolno mater. Pokaže se ji sreča, ki se ji mora odpovedati. Pozneje se poroči z bogatim, a sirovim plemičem, ki ga ne ljubi. To je prvi nepravilni korak, na katerega sledi še drugi. — Vendar je velika v svoji zadnji odpovedi, ki bi ji bila mnogo lažja, ako bi ne bila napravila nekaterih nepremišljenih, skoro otročjih dejanj ob prisotnosti svojega prvega ljubimca, ki je bil na obisku pri svojem prijatelju — možu pont des artske beračice. Povest je lepa, dejanje napeto, jezik domač. Dobiva se v vseh knjigarnah.

Slovenska religiozna lirika. Izbor religioznih pesmi. France Vodnik. Izdal in založil konzorcij Križa v Ljubljani. Akademski dom. — Zbirka prikazuje razvoj slovenske religiozne pesmi. Zastopani so: Anonimni pesniki, Albrecht Fran, Bevk France, Debeljak Tine, Erjavec Anton, Tonej Jelenič, Gradnik Alojzij, Gregorčič Simon, Jarc Miran Kette Dragotin, Kosovel Srečko, Lovrenčič Joža, Majcen Stanko, M. Elizabeta, Medved Anton, Okorn Jan., Pogačnik Jože, Prešeren France, Silvin Sardenko, Vodnik Anton, Vodnik France, Vodušek Božo, Vodušek Vital, Župančič Oton. — Vigrednice gotovo pogrešajo svojih dveh religioznih pesnikov, vendar bodo kljub temu lepo zbirko rad prebirale.

Letno poročilo družbe sv. Vincencija Pavelskega in Elizabetnih konferenc. Izdano kot jubilejno letno poročilo ob praznovanju družbine 50-letnice. V Ljubljani 1928. — Ta sicer drobna knjižica kaže lepo in plemenito delo krščanske dobrotelčnosti v Sloveniji. Vsa poročila so opremljena z lepimi slikami vseh dobrotelnih naprav, ki jih vzdržujeta ali podpirata Vincencijeva družba in Elizabetne konference. — Ko agilnim karitativnim ustanovam iskreno čestitamo k slavnostnemu jubileju in plodonosnemu dobrotelnemu delu iz ljubezni do Boga, prav srčno priporočamo Vigrednicam, da pristopajo k Elizabetnim konferencam kot delavne in pomožne članice.

Izhaja vsak mesec. — Za članice je list plačan s članarino, za druge znaša naročnina 25 Din, z mesečno prilogo 50 Din; za inozemstvo 32 Din, s prilogo 64 Din. List izdaja Slovenska Orliška zveza (Anica Lebar) v Ljubljani. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljudskem domu.

Odgovorna urednica: Pavla Melihar.

Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čeč.

Zavarujte svoje življenje,
poslopje, premičnine pri

Vzajemni zavarovalnici

v Ljubljani, Dunajska c. 17

Podružnice:

ZAGREB, Pejačevićev trg broj 15
SARAJEVO, Vrbanja ulica broj 4
CELJE, Breg štev. 33

Zahtevajte
v vsaki trgovini izrečno le

Kolinsko cikorijo,

ki je res zelo dober in zdrav
pridatek h kavi

Nova založba

r. z. z. o. z.

Ljubljana, Kongresni trg 19
in podružnica Nove založbe, prej

I. Giontini
Ljubljana, Mestni trg

priporoča v nakup knjige in pisar-
niške potrebščine v bogati izbiri

JUGOSLOVANSKA TISKARNA

NAJMODERNEJE UREJENO GRAFIČNO PODJETJE V SLOVENIJI

**TISKARNA - STEREOTIPIJA - ČRKOLIVNICA - BAKROTISKARNA
LITOGRAFIJA - OFFSET - FOTOLITOGRAFIJA - FOTOKEMIGRAFIJA**

TISKARNA: Izdelovanje vseh vrst
tiskovin, knjig, revij in
časopisov, v preprostem in umetniškem tisku.

LITOGRAFIJA: Izvrševanje vsa-
kovrstnih ilu-
stracijskih del, v eni ali več barvah, potom
kamen- ali aluminijevega tiska
kakor: plakatov, etiket, reklamnih tiskovin,
raznih vrednostnih papirjev itd. po lastnih
osnutkih kakor tudi po načrtih naročnikov.

KLIŠARNA dobavlja vsakovrstne kli-
šeje po risbah, perorisih,
fotografijah, akvarelnih in oljnatih slikah
za reprodukcijo v eno- ali večbarvnem
tisku ter v poljubni velikosti in obliki.

BAKROTISKARNA: Enobarvni
bakrotisk
najrazličnejših umetniških ilustracij kakor
tudi časopisov, revij, prospektov, albumov,
razglednic, propagandnih tiskovin itd. itd.

To je veselje, taka pena!

Kdor uporablja „GAZELA“-
milo, ima prijetno delo in je
hitro gotov. Jaz ne perem
nikdar z drugim kakor z
„GAZELA“-milom.

